

USTAWA
z dnia 24 lipca 1999 r.

o Służbie Celnej

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 2004 r. Nr 156, poz. 1641, Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1399, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 57, poz. 390, Nr 89, poz. 589, z 2008 r. Nr 53, poz. 311, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 157, poz. 1241.

Art. 1.

1. Tworzy się jednolitą umundurowaną Służbę Celną w celu zapewnienia zgodności z prawem przywozu towarów na obszar celny Wspólnoty Europejskiej oraz wywozu towarów z obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej, a także wykonywania obowiązków określonych w przepisach odrębnych, w szczególności w zakresie podatku akcyzowego.
2. Do zadań Służby Celnej należy realizacja polityki celnej państwa w części dotyczącej przywozu i wywozu towarów oraz wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów odrębnych, a w szczególności:
 - 1) kontrola przestrzegania przepisów prawa celnego oraz innych przepisów związanych z przywozem i wywozem towarów;
 - 2) wykonywanie czynności związanych z nadawaniem towarom przeznaczenia celnego;
 - 3) wymiar i pobór należności celnych i innych opłat związanych z przywozem i wywozem towarów;
 - 3a) wymiar i pobór podatku od towarów i usług z tytułu importu towarów;
 - 3b) kontrola, szczególny nadzór podatkowy, wymiar i pobór podatku akcyzowego;
 - 3c) pobór opłaty paliwowej;
 - 3d) współdziałanie przy realizacji Wspólnej Polityki Rolnej;
 - 3e) wykonywanie zadań wynikających z przepisów wspólnotowych regulujących statystykę dotyczącą obrotu towarowego pomiędzy państwami członkowskimi Wspólnoty Europejskiej (INTRASTAT);
 - 4) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych, przestępstw i wykroczeń związanych z przywozem i

wywozem towarów oraz ściganie ich sprawców, w zakresie określonym innymi ustawami;

5) rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń związanych z naruszeniem przepisów dotyczących ochrony dóbr kultury oraz ochrony własności intelektualnej, a także przestępstw i wykroczeń związanych z wprowadzaniem na polski obszar celny oraz wyprowadzaniem z polskiego obszaru celnego towarów objętych ograniczeniami lub zakazami, w szczególności takich jak: odpady szkodliwe, substancje chemiczne, materiały jądrowe i promieniotwórcze, środki odurzające i substancje psychotropowe oraz broń, amunicja, materiały wybuchowe i technologie objęte kontrolą międzynarodową;

5a) kontrola legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności przez cudzoziemców, powierzania wykonywania pracy i innej pracy zarobkowej cudzoziemcom;

6) współpraca z organami celnymi innych państw oraz organizacjami międzynarodowymi;

7) (uchylony);

8) współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

2a. Czynności związane z realizacją zadań określonych w art. 1 ust. 2 wykonuje się, podejmując czynności kontrolne i prowadząc postępowanie przygotowawcze zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu karnego skarbowego.

3. Prawa i obowiązki funkcjonariuszy celnych określa niniejsza ustawa.

4. W jednostkach organizacyjnych Służby Celnej mogą być zatrudniani pracownicy administracyjni. Do pracowników tych stosuje się przepisy ustawy o służbie cywilnej, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

5. W jednostkach organizacyjnych Służby Celnej mogą być zatrudniani inni pracownicy niż określani w ust. 4, do których stosuje się ustawę z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.¹⁾), w zakresie określonym w jej art. 46.

6. (uchylony).

7. Urzędem w rozumieniu rozdziałów 2-13 ustawy jest izba celna wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi.

8. Kierownikiem urzędu w rozumieniu niniejszej ustawy jest dyrektor izby celnej.

8a. Uprawnienia kierownika urzędu określone w niniejszej ustawie wobec funkcjonariuszy celnych pełniących służbę w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych przysługują Szefowi Służby Celnej.

9. W sprawach związanych z pełnieniem służby oraz zatrudnieniem w jednostkach organizacyjnych służby celnej właściwym do podejmowania rozstrzygnięć jest kierownik urzędu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr 228, poz. 2256.

10. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.²⁾).

Art. 1a.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych:

- 1) sprawuje nadzór w sprawach, w których właściwe są organy celne;
- 2) współdziała w kształtowaniu polityki celnej państwa;
- 3) realizuje budżet państwa w zakresie ustalonym dla organów celnych;
- 4) kształtuje politykę kadrową i szkoleniową w organach celnych;
- 5) współpracuje z organami celnymi innych państw oraz organizacjami międzynarodowymi;
- 6) prowadzi postępowania w sprawach celnych określonych w przepisach odrębnych;
- 7) wykonuje inne zadania określone w ustawie oraz w przepisach odrębnych.

Art. 1b.

Do zadań dyrektora izby celnej należy:

- 1) realizacja polityki celnej państwa;
- 2) sprawowanie nadzoru nad naczelnikami urzędów celnych;
- 3) rozstrzyganie w II instancji w sprawach należących w I instancji do naczelników urzędów celnych;
- 4) rozstrzyganie w I instancji w sprawach celnych określonych w przepisach odrębnych;
- 5) realizacja polityki kadrowej i szkoleniowej w podległych jednostkach organizacyjnych Służby Celnej;
- 6) sprawowanie dozoru celnego i wykonywanie kontroli celnej;
- 7) zwalczanie i ściganie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych w zakresie ustalonym Kodeksem karnym skarbowym;
- 8) wykonywanie innych zadań określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych.

Art. 1c.

Do zadań naczelnika urzędu celnego należy:

- 1) nadawanie towarom przeznaczenia celnego oraz wykonywanie innych czynności przewidzianych przepisami prawa celnego;
- 2) dokonywanie wymiaru i poboru należności celnych;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1367 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11 i Nr 18, poz. 97.

- 3) dokonywanie wymiaru i poboru podatku akcyzowego;
- 4) dokonywanie wymiaru i poboru podatku od towarów i usług z tytułu importu towarów;
- 5) sprawowanie dozoru celnego i wykonywanie kontroli celnej;
- 6) wykonywanie szczególnego nadzoru podatkowego;
- 7) zwalczanie i ściganie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych w zakresie ustalonym Kodeksem karnym skarbowym;
- 8) wykonywanie innych zadań zleconych w przepisach odrębnych.

Art. 1d.

1. Dyrektorzy izb celnych wykonują zadania przy pomocy podległych urzędów oraz za pośrednictwem naczelników urzędów celnych.
2. Naczelnicy urzędów celnych wykonują zadania przy pomocy podległych urzędów.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi izby celne i urzędy celne oraz określa ich siedziby, uwzględniając kierunki i nasilenie obrotu towarowego.
4. Organizację izb celnych i urzędów celnych określa statut nadany, w drodze zarządzenia, przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.
5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych tworzy jednostki organizacyjne Służby Celnej, w tym Centralne Laboratorium Celne oraz ośrodki szkoleniowe, a także określa ich organizację i zakres działania.

Art. 1e.

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z właściwym ministrem może upoważnić, w drodze rozporządzenia, inne organy administracji państwowej do wykonywania niektórych zadań organów celnych. Rozporządzenie powinno szczegółowo określać zakres upoważnienia tych organów oraz miejsca, w których wykonują one zadania organów celnych.
2. Organom administracji państwowej przy wykonywaniu zadań, o których mowa w ust. 1, przysługują prawa i obowiązki organów celnych.

Art. 1f.

1. Organy administracji publicznej oraz inne państwowe i gminne, powiatowe oraz wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne są obowiązane współdziałać i nieodpłatnie udzielać organom celnym pomocy technicznej przy wykonywaniu zadań określonych w ustawie.
2. Właściwy organ celny pokrywa udokumentowane koszty związane z udzieleniem pomocy technicznej, o której mowa w ust. 1, przez jednostkę samorządu terytorialnego na pisemny wniosek właściwego organu, złożony nie później niż 30 dni po poniesieniu takich kosztów.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi zasady współdziałania organów celnych z organami i jednostkami, o których mowa w ust. 1, oraz zakres ich świadczeń na rzecz organów celnych.

Art. 1g.

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze zarządzenia, tworzyć organy opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zadań Służby Celnej.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, tworząc organy opiniodawczo-doradcze, o których mowa w ust. 1, określi ich nazwę, skład, zakres działania oraz tryb postępowania.

Art. 2.

W Służbie Celnej może pełnić służbę osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie;
- 4) ma co najmniej średnie wykształcenie;
- 5) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 6) posiada stan zdrowia pozwalający na pełnienie służby na określonym stanowisku.

Art. 3.

1. Każdy obywatel ma prawo do informacji o wolnych stanowiskach służbowych w Służbie Celnej.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji, o których mowa w ust. 1, i sposób podawania ich do wiadomości, uwzględniający kryteria naboru na poszczególne stanowiska. Zakres podanych do wiadomości informacji nie może ujawniać stanu obsady etatowej urzędów celnych.

Art. 4.

Funkcjonariusz celny, w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.³⁾) dla funkcjonariuszy publicznych.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626 i Nr 93, poz. 889.

Art. 5.

1. Ustanawia się odznakę honorową „Zasłużony dla Służby Celnej”.
2. Odznakę honorową „Zasłużony dla Służby Celnej” nadaje minister właściwy do spraw finansów publicznych osobom wyróżniającym się w Służbie Celnej lub mającym szczególne zasługi dla Służby Celnej.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór odznaki, szczegółowe zasady i tryb jej nadawania, a także sposób jej noszenia oraz wzór wniosku o nadanie odznaki i legitymacji. We wzorze wniosku powinny zostać sprecyzowane niezbędne dane, w tym informacje o osiągnięciach uzasadniających nadanie odznaki.
4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór sztandaru Służby Celnej oraz tryb jego nadania. Wzór sztandaru Służby Celnej powinien nawiązywać do tradycji administracji celnej.

Art. 6.

Dzień 21 września ustanawia się dniem Służby Celnej.

Rozdział 1a**Szczególny nadzór podatkowy****Art. 6a.**

1. Szczególny nadzór podatkowy w zakresie i trybie określonych w niniejszym rozdziale wykonują naczelnicy urzędów celnych właściwi w zakresie podatku akcyzowego w obrocie krajowym.
2. Szczególnemu nadzorowi podatkowemu, z zastrzeżeniem ust. 4, podlega:
 - 1) produkcja, przemieszczanie i obrót, w tym eksport i import, niektórymi wyrobami akcyzowymi;
 - 2) urządzenie gier w kasynach gry, na automatach i na automatach o niskich wygranych, tam gdzie się one znajdują;
 - 3) wytwarzanie oraz obrót biokomponentami, określonymi w odrębnych przepisach.
3. Szczególny nadzór podatkowy polega na kontroli:
 - 1) czynności związanych z produkcją, przemieszczaniem i obrotem wyrobami, o których mowa w ust. 2 pkt 1, w szczególności wytwarzania, uszlachetniania, przerabiania, zużywania, skażania, rozlewu, przyjmowania, magazynowania, wydawania, przewozu i niszczenia oraz stosowania i oznaczania tych wyrobów znakami akcyzy, zgodnie z odrębnymi przepisami;
 - 2) ilości i jakości wyrobów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3, przebiegu procesów technologicznych i ruchu towarowego dotyczącego tych wyrobów oraz ich wydajności, ubytków i zużycia;
 - 3) otwarcia i zamknięcia stołów gry w kasynach gry, obliczania rezultatów gier na stołach i na automatach, a także przychodów i stosowania maksy-

- malnej stawki i wartości maksymalnej wygranej w grach na automatach o niskich wygranych oraz zasadności i prawidłowości wystawianych imiennych zaświadczeń o uzyskanej wygranej;
- 4) prawidłowości i terminowości wpłat podatku akcyzowego od wyrobów, o których mowa w ust. 2 pkt 1;
 - 5) dokumentacji prowadzonej w zakresie, o którym mowa w pkt 1-4.
4. Nie podlegają szczególnemu nadzorowi podatkowemu wyroby określone przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, na podstawie art. 6g ust. 1 pkt 1, przeznaczone na cele specjalne określone w odrębnych przepisach, w jednostkach podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, w Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, jednostkach wojskowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz w jednostkach organizacyjnych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu.

Art. 6b.

1. Czynności kontrolne, o których mowa w art. 6a ust. 3, wykonują pracownicy lub funkcjonariusze celni zatrudnieni w urzędach celnych oraz w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych, zwani dalej „pracownikami szczególnego nadzoru podatkowego”, na podstawie upoważnienia wydanego przez właściwego naczelnika urzędu celnego lub Szefa Służby Celnej.
2. Szczególny nadzór podatkowy może być wykonywany jako nadzór stały.
3. Sprawowanie stałego nadzoru polega na wykonywaniu czynności kontrolnych, o których mowa w art. 6a ust. 3, przez komórkę organizacyjną utworzoną w tym celu przez właściwego naczelnika urzędu celnego na terenie podmiotu podlegającego szczególnemu nadzorowi podatkowemu, zwaną dalej „komórką stałego nadzoru”.

Art. 6c.

1. Pracownicy szczególnego nadzoru podatkowego są uprawnieni do:
 - 1) żądania powtórzenia, jeżeli to możliwe, każdej czynności, w wyniku której uzyskuje się dane o przyjmowanych, wydawanych lub wprowadzanych do procesu produkcyjnego surowcach, materiałach, produkcji w toku i półproduktach oraz uzyskanych produktach, wyrobach gotowych i wysokości strat produkcyjnych;
 - 2) pobierania próbek surowców, półproduktów i wyrobów gotowych w celu ich zbadania, zabezpieczania zebranych dowodów, zbierania innych niezbędnych materiałów w zakresie objętym szczególnym nadzorem podatkowym oraz zasięgania opinii biegłych;
 - 3) nakładania zabezpieczeń urzędowych na urządzenia, pomieszczenia i narzędzia służące do działalności objętej szczególnym nadzorem podatkowym w celu uniemożliwienia dostępu do ich wnętrza bez uszkodzenia zabezpieczenia urzędowego, a także na dokumentację prowadzoną w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1-4, w celu jej urzędowego uwierzytelnienia;

- 4) uczestniczenia w dokonywanych przez podmiot podlegający szczególnemu nadzorowi podatkowemu czynnościach, o których mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1-3;
 - 5) żądania zamknięcia dokumentacji prowadzonej w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1-4, w celu umożliwienia porównania rzeczywistego stanu ze stanem ewidencyjnym;
 - 6) przeprowadzania kontroli obrachunkowych;
 - 7) uczestniczenia w czynnościach niszczenia wyrobów objętych szczególnym nadzorem podatkowym.
2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują pracownikom szczególnego nadzoru podatkowego także w stosunku do podmiotów wykonujących działalność w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 2, bez zachowania warunków oraz form określonych przepisami prawa.

Art. 6d.

1. Podmioty podlegające szczególnemu nadzorowi podatkowemu są obowiązane zapewnić warunki i środki do sprawnego przeprowadzania kontroli, w tym:
- 1) przesłać właściwemu naczelnikowi urzędu celnego, co najmniej na 14 dni przed rozpoczęciem działalności w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 2, zgłoszenie oraz dokumentację dotyczącą tej działalności, a w przypadku wznowienia działalności, po przerwie trwającej dłużej niż 3 miesiące - zgłoszenie dotyczące wznowienia tej działalności;
 - 2) zapewnić warunki do przeprowadzenia urzędowego sprawdzenia podmiotu, w tym w miarę możliwości samodzielne pomieszczenie i miejsce do przechowywania dokumentów;
 - 3) przygotować i oznaczyć urządzenia, pomieszczenia i naczynia służące do działalności objętej szczególnym nadzorem podatkowym;
 - 4) przechowywać w oddzielnych naczyniach i pomieszczeniach wyroby objęte szczególnym nadzorem podatkowym;
 - 5) dostosować urządzenia, pomieszczenia i naczynia, o których mowa w pkt 3, do nakładania zabezpieczeń urzędowych, a ponadto dostarczyć potrzebną ilość plomb, laku lub masy plastycznej do pieczęci oraz inne materiały do nałożenia zabezpieczeń urzędowych;
 - 6) posiadać legalizowane przyrządy pomiarowe, odczynniki i sprzęt techniczny, niezbędne do kontroli ilości i jakości surowców, półproduktów i wyrobów gotowych;
 - 7) zgłaszać właściwemu naczelnikowi urzędu celnego albo komórce stałego nadzoru informacje o terminach czynności, o których mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1-3;
 - 8) przeprowadzać czynności, o których mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1-3, w obecności pracownika szczególnego nadzoru podatkowego;
 - 9) prowadzić dokumentację w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1-4, związaną z prowadzeniem działalności objętej szczególnym nadzorem podatkowym;

- 10) dokonać zamknięcia dokumentacji prowadzonej w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1-4, na żądanie pracownika szczególnego nadzoru podatkowego w celu umożliwienia porównania rzeczywistego stanu ze stanem ewidencyjnym;
 - 11) zgłaszać w terminie 2 dni właściwemu naczelnikowi urzędu celnego albo komórce stałego nadzoru przypadki zniszczenia lub kradzieży wyrobów objętych szczególnym nadzorem podatkowym bądź znaków akcyzy;
 - 12) zgłaszać właściwemu naczelnikowi urzędu celnego zamiar zniszczenia wyrobów objętych szczególnym nadzorem podatkowym, nieprzydatnych do spożycia, dalszego przerobu lub zużycia na co najmniej 3 dni przed zamierzonym terminem ich zniszczenia;
 - 13) zgłaszać bezzwłocznie właściwemu naczelnikowi urzędu celnego albo komórce stałego nadzoru przypadki zdarzeń związanych z działaniem lub stanem urządzeń, pomieszczeń i naczyń, o których mowa w pkt 3, wskazujących na niebezpieczeństwo strat lub zniszczenia wyrobów akcyzowych objętych szczególnym nadzorem podatkowym.
2. Za stan pomieszczeń, urządzeń i naczyń służących do wykonywania działalności w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 2, oraz za stan nałożonych na nie zabezpieczeń urzędowych odpowiedzialny jest podmiot podlegający szczególnemu nadzorowi podatkowemu.
 3. Koszty związane z realizacją obowiązków określonych w ust. 1 obciążają podmioty podlegające szczególnemu nadzorowi podatkowemu.
 4. Pracownik szczególnego nadzoru podatkowego dokonujący czynności kontrolnych w zakresie szczególnego nadzoru podatkowego jest uprawniony do wstępu oraz poruszania się po terenie podmiotu podlegającego szczególnemu nadzorowi podatkowemu na podstawie upoważnienia pracownika szczególnego nadzoru podatkowego, bez potrzeby uzyskiwania przepustki, oraz nie podlega rewizji osobistej przewidzianej w regulaminie wewnętrznym tego podmiotu; podlega natomiast przepisom o bezpieczeństwie i higienie pracy obowiązującym w tym podmiocie.

Art. 6e.

W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do wykonywania szczególnego nadzoru podatkowego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące kontroli celnej, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach - przepisy art. 281-292 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa.

Art. 6f.

1. Podmioty podejmujące działalność w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 2, podlegają przed rozpoczęciem jej prowadzenia urzędowemu sprawdzeniu przez pracowników szczególnego nadzoru podatkowego.
2. Urzędowemu sprawdzeniu podlegają również podmioty prowadzące działalność w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 2, po przerwie w tej działalności trwającej dłużej niż 3 miesiące, a także na żądanie właściwego naczelnika urzędu celnego.

3. Urzędowe sprawdzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, polega na przeprowadzeniu czynności sprawdzających w celu ustalenia, czy zostały zapewnione warunki i środki do sprawnego przeprowadzania czynności kontrolnych, o których mowa w art. 6a ust. 3.

Art. 6g.

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wyroby akcyzowe, które w związku z wykonywaniem działalności w zakresie, o którym mowa w art. 6a ust. 2 pkt 1, są objęte szczególnym nadzorem podatkowym;
 - 2) zakres i sposób wykonywania szczególnego nadzoru podatkowego w stosunku do poszczególnych wyrobów podlegających temu nadzorowi;
 - 3) zakres i sposób wykonywania szczególnego nadzoru podatkowego przy oznaczaniu wyrobów znakami akcyzy;
 - 4) sposób wykonywania szczególnego nadzoru podatkowego, w zakresie określonym w art. 6a ust. 2 pkt 2 i 3;
 - 5) niektóre rodzaje prowadzonej dokumentacji, o której mowa w art. 6a ust. 3 pkt 5, jej wzory, a także szczegółowy sposób jej przygotowania i prowadzenia;
 - 6) wzór upoważnienia, o którym mowa w art. 6b ust. 1;
 - 7) zakres i sposób sprawowania stałego nadzoru, a także sposób przeprowadzania kontroli doraźnych i okresowych;
 - 8) szczegółowe zasady i tryb pobierania próbek, o których mowa w art. 6c ust. 1 pkt 2;
 - 9) szczegółowy zakres i tryb nakładania zabezpieczeń urzędowych, o których mowa w art. 6c ust. 1 pkt 3, oraz rodzaje lub formy tych zabezpieczeń;
 - 10) tryb dokonywania i zakres zgłoszeń, o których mowa w art. 6d ust. 1 pkt 1, 7, 11 i 12;
 - 11) szczegółowy zakres przygotowywania oraz oznaczania pomieszczeń, urządzeń i naczyń, o których mowa w art. 6d ust. 1 pkt 3;
 - 12) szczegółowy zakres i sposób przeprowadzenia urzędowego sprawdzenia, o którym mowa w art. 6f;
 - 13) tryb niszczenia wyrobów objętych szczególnym nadzorem podatkowym w przypadku stwierdzenia ich nieprzydatności do spożycia, dalszego przerobu lub zużycia;
 - 14) szczegółowe zasady i warunki przyjmowania, magazynowania, wydawania i przewożenia wyrobów objętych szczególnym nadzorem podatkowym.
2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw finansów publicznych powinien uwzględnić w szczególności:
 - 1) wyroby akcyzowe o szczególnym znaczeniu dla budżetu państwa oraz wyroby podlegające obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy;
 - 2) zróżnicowanie form i sposobów wykonywania szczególnego nadzoru podatkowego oraz zakresu wymagań, które powinny zostać spełnione przez pod-

miototy podlegające temu nadzorowi - w zależności od rodzaju podmiotu, rodzaju wykonywanej działalności oraz grupy wyrobów objętych tym nadzorem;

- 3) zapewnienie skuteczności i sprawności sprawowania szczególnego nadzoru podatkowego.

Rozdział 1b

Kontrola celna

Art. 6h.

1. Organ celny może wykonywać wszelkie czynności kontroli celnej, które uzna za stosowne według przepisów prawa celnego, w każdym miejscu znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub - jeżeli umowy międzynarodowe tak stanowią - poza nim.
2. Organ celny może w każdym czasie podejmować czynności z zakresu kontroli celnej wobec towaru znajdującego się na terytorium kraju w celu ustalenia, czy towar został wprowadzony na obszar celny Wspólnoty Europejskiej, zwanej dalej "Wspólnotą", zgodnie z przepisami prawa.

Art. 6i.

1. Każda osoba pośrednio lub bezpośrednio uczestnicząca w czynnościach związanych z wymianą towarową jest obowiązana do dostarczenia organowi celnemu, na jego żądanie, w ustalonych terminach, dokumentów i informacji mających znaczenie dla kontroli celnej, w jakiejkolwiek formie, jak również do udzielenia niezbędnej pomocy.
2. Na żądanie dyrektora izby celnej banki są obowiązane udzielać informacji o obrotach i stanach na rachunkach bankowych w związku z toczącym się postępowaniem w sprawie o przestępstwo skarbowe:
 - 1) przeciwko posiadaczowi rachunku będącemu osobą fizyczną lub
 - 2) o przestępstwo popełnione w zakresie działalności osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, która to osoba lub jednostka jest posiadaczem rachunku.
3. Żądanie, o którym mowa w ust. 2, powinno zawierać oznaczenie posiadacza rachunku oraz okresu objętego informacją.

Art. 6j.

Organy celne mogą zbierać i wykorzystywać w celu realizacji ustawowych zadań informacje, w tym dane osobowe, oraz przetwarzać je w rozumieniu przepisów o ochronie danych osobowych, także bez wiedzy i zgody osoby, której dane dotyczą. Administrator danych jest obowiązany udostępnić dane na podstawie imiennego upoważnienia organu celnego, okazanego przez funkcjonariusza celnego wraz z legitymacją służbową. Informacja o udostępnieniu tych danych podlega ochronie zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych.

Art. 6k.

Każda informacja o charakterze poufnym jest chroniona tajemnicą służbową i nie może być rozpowszechniana przez organ celny bez wyraźnego pozwolenia osoby lub urzędu, który jej udzielił; przekazywanie informacji jest dozwolone, w wypadku gdy organ celny jest do tego obowiązany lub upoważniony zgodnie z obowiązującymi ustawami.

Art. 6l.

1. W celu ustalenia zgodności z przepisami prawa, wprowadzenia towaru na obszar celny Wspólnoty lub wyprowadzenia z tego obszaru organ celny może w szczególności:
 - 1) kontrolować dokumenty i dane handlowe, w tym także sporządzone z zastosowaniem technik elektronicznego przetwarzania danych;
 - 2) ustalać tożsamość osób;
 - 3) dokonywać oględzin towarów;
 - 4) kontrolować księgowość;
 - 5) badać towary i pobierać ich próbki;
 - 6) przeprowadzać rewizję celną, w tym z użyciem urządzeń technicznych;
 - 7) zatrzymywać i kontrolować środki transportu;
 - 8) przeszukiwać osoby i pomieszczenia.
2. Ponadto organ celny może zatrzymać pojazd lub inny środek przewozowy i dokonać kontroli rodzaju paliwa, przez pobranie próbek paliwa ze zbiornika pojazdu lub innego środka przewozowego. W razie stwierdzenia nieprawidłowości organ celny sporządza protokół i przekazuje go właściwym organom.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób oraz tryb przeprowadzenia kontroli, o której mowa w ust. 2, uwzględniając konieczność stosowania skutecznych metod technicznych w tym zakresie.

Art. 6m.

1. Organ celny może podejmować czynności pozwalające na ustalenie lub zapewnienie tożsamości towaru, jeżeli jest to niezbędne do przestrzegania warunków procedury celnej, do której towar został zgłoszony. W szczególności może nakładać zamknięcia celne, żądać od zgłaszającego opisów, rysunków, zdjęć fotograficznych lub dokonania innych niezbędnych czynności.
2. Zamknięcia celne umieszczone na towarach oraz na środkach transportu mogą zostać usunięte lub zniszczone tylko przez organ celny albo za jego zgodą, chyba że w następstwie niedających się przewidzieć okoliczności ich usunięcie lub zniszczenie okaże się niezbędne do zapewnienia ochrony towarów lub środków transportu.

Art. 6n.

Z zastrzeżeniem przepisów odrębnych, rewizji celnej nie podlegają:

1) na zasadzie wzajemności:

- a) towary przeznaczone dla obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz misji specjalnych w Rzeczypospolitej Polskiej, a także organizacji międzynarodowych mających siedziby lub placówki w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) towary przeznaczone dla osób korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych,
 - c) opatrzone pieczęcią przesyłki urzędowe przesyłane do obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz opatrzone pieczęcią przesyłki przez nie wysyłane;
- 2) opatrzone pieczęcią przesyłki urzędowe przesyłane między Ministerstwem Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej a polskimi przedstawicielstwami dyplomatycznymi, urzędami konsularnymi i misjami specjalnymi za granicą.

Art. 6o.

1. Jeżeli nie można w inny sposób stwierdzić, czy osoba przewozi towary nieprzedstawione lub niezgłoszone, organ celny może przeszukać tę osobę.
2. Przeszukanie nie powinno naruszać godności osobistej osoby przeszukiwanej oraz powinno być przeprowadzone przez osobę tej samej płci, w warunkach wykluczających obecność osób postronnych.
3. W wypadku uzasadnionego podejrzenia, że osoba ukrywa towary w swoim organizmie, można skierować tę osobę na specjalistyczne badania lekarskie.
4. Z przeprowadzonego przeszukania osoby sporządza się protokół, a w wypadku wykonywania badań, o których mowa w ust. 3, na wniosek osoby, która została poddana tym badaniom, organ celny wydaje zaświadczenie o terminie i miejscu ich przeprowadzenia.

Art. 6p.

1. Czynności kontroli celnej mogą być prowadzone w siedzibie kontrolowanego oraz w innych miejscach związanych z prowadzoną przez niego działalnością bądź w miejscach, w których mogą się znajdować towary lub dokumenty dotyczące tych towarów.
2. Przepis ust. 1 stosuje się również w wypadku, gdy kontrolowany prowadzi działalność bądź przechowuje towary lub dokumenty w lokalu mieszkalnym.
3. Czynności kontroli celnej mogą być przeprowadzane w lokalu mieszkalnym w wypadku uzasadnionego podejrzenia, że znajduje się w nim towar lub dokumenty dotyczące towaru, którego rodzaj lub ilość wskazują na przeznaczenie do działalności gospodarczej i który został wprowadzony na obszar celny Wspólnoty z naruszeniem przepisów prawa. Przepisy Kodeksu postępowania karnego o przeszukaniu stosuje się odpowiednio.
4. Jeżeli kontrolowany posiada oddziały lub zakłady na terenie właściwości innego organu celnego niż właściwy dla siedziby kontrolowanego, do przeprowadzenia

czynności kontroli celnej w tym oddziale lub zakładzie upoważniony jest również organ celny właściwy ze względu na siedzibę kontrolowanego.

Art. 6q.

Osoba posiadająca towary jest obowiązana na jej koszt do wykonywania czynności umożliwiających przeprowadzenie kontroli celnej, a w szczególności do rozładowania, okazania oraz załadowania towaru po zakończeniu czynności kontroli celnej.

Art. 6r.

Każda osoba będąca w posiadaniu towaru, środka transportu lub osoba odpowiedzialna za wykonanie obowiązków wynikających z przepisów prawa celnego jest obowiązana do niezwłocznego zawiadomienia organu celnego o stwierdzeniu naruszenia, usunięcia lub zniszczenia zamknięć celnych bez zgody organu celnego.

Art. 6s.

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) warunki wykonywania czynności kontroli celnej, ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów procedur celnych oraz kontrolowanych towarów,
 - 2) rodzaje dokumentów mających znaczenie dla kontroli celnej, a także osoby obowiązane do ich przechowywania- mając na uwadze, w szczególności, zapewnienie jednolitości procedur kontrolnych oraz konieczność skutecznego wykrywania nieprawidłowości w stosowaniu przepisów prawa celnego.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób prowadzenia kontroli celnej bagażu przewożonego drogą morską lub powietrzną, z uwzględnieniem rodzaju bagażu kontrolowanego oraz wskazania miejsc właściwych do prowadzenia kontroli.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze zarządzenia:
 - 1) wypadki, sposób i tryb prowadzenia przez urzędy celne ewidencji towarów, którym nadano przeznaczenie celne;
 - 2) wzory rejestrów, ksiąg, innych dokumentów ewidencyjnych oraz wzory formularzy używanych w toku sprawowania dozoru celnego i kontroli celnej;
 - 3) wzory pieczęci, zamknięć celnych, stempli i innych znaków stosowanych przy wykonywaniu kontroli celnej.

Art. 6t.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób i warunki wykonywania kontroli celnej oraz nadawania przeznaczenia celnego w odniesieniu do okrętów wojennych i wojskowych statków powietrznych oraz wyposażenia i sprzętu jednostek wojskowych, a także wyposaże-

nia i sprzętu jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji, mając na uwadze uproszczenie czynności kontrolnych podejmowanych wobec tego rodzaju towarów oraz zapewnienie skutecznego dozoru celnego i kontroli celnej.

Art. 6u.

1. W wypadku podejmowania czynności kontroli celnej przesyłek pocztowych, organ celny może w szczególności kontrolować dokumenty pocztowe, w tym wykazy i deklaracje, oraz sprawdzać liczbę przywożonych lub wywożonych paczek z liczbą wskazaną w wykazie zdawczym.
2. Rewizję celną przesyłek pocztowych i pobieranie próbek towarów w nich przesyłanych przeprowadza się w obecności zgłaszającego lub pracownika urzędu pocztowego.

Art. 6w.

W wypadku towarów wprowadzanych na obszar celny Wspólnoty lub wyprowadzanych z tego obszaru przez podróżnych organ celny może w szczególności:

- 1) ustalać tożsamość osoby, w tym kontrolować dokumenty uprawniające do przekraczania granicy państwowej;
- 2) przeprowadzać rewizję celną bagażu;
- 3) przeszukiwać osoby.

Art. 6x.

1. W celu ustalenia, czy towary zostały wprowadzone na obszar celny Wspólnoty lub wyprowadzone z tego obszaru zgodnie z przepisami prawa celnego, organ celny może zatrzymywać środki transportu i podejmować inne czynności kontroli celnej.
2. Zatrzymanie środków transportu może być dokonane tylko przez umundurowanych funkcjonariuszy celnych znajdujących się w pobliżu oznakowanego pojazdu służbowego.
3. Zatrzymywanie środków transportu innych niż środki transportu przemieszczające się po drodze odbywa się przy udziale innych służb lub instytucji, a w szczególności:
 - 1) Policji;
 - 2) Straży Granicznej;
 - 3) służb lotniczych i morskich;
 - 4) służb administracji kolei państwowych.
4. Po zatrzymaniu środka transportu organ celny może w szczególności:
 - 1) kontrolować dokumenty i dane dotyczące środka transportu oraz osoby kierującej pojazdem, z wyłączeniem dokumentów uprawniających do kierowania środkiem transportu, z zastrzeżeniem ust. 5;
 - 2) kontrolować dokumenty dotyczące przewożonych towarów;

- 3) sprawdzać zamknięcia celne, jeżeli z dokumentów wynika, że zostały one nałożone;
- 4) przeprowadzać rewizję środków transportu i towarów.
5. Organ celny może kontrolować dokumenty uprawniające do kierowania środkiem transportu, jeżeli osoba kontrolowana nie posiada innych dokumentów pozwalających określić jej tożsamość albo występuje uzasadniona wątpliwość co do ich autentyczności.
6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób oznakowania pojazdów służbowych Służby Celnej, uwzględniając w szczególności zapewnienie jednoznacznej identyfikacji pojazdów.

Art. 6y.

1. Organ celny, w drodze decyzji, może zarządzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej konwój celny, w wypadku gdy:
 - 1) niemożliwe jest nałożenie zamknięć celnych, a zachowanie tożsamości towaru jest niezbędne do przestrzegania warunków procedury celnej lub istnieje uzasadnione podejrzenie, że towar może zostać usunięty spod dozoru celnego;
 - 2) istnieje uzasadnione podejrzenie, że towary nie zostaną dostarczone do urzędu celnego albo miejsca uznanego lub wyznaczonego przez organ celny;
 - 3) kwota długu celnego mogącego powstać w związku z przewozem towarów w ramach procedury tranzytu jest wyższa niż kwota zabezpieczenia;
 - 4) w ramach procedury tranzytu przewożone są towary, których przewóz jest związany ze zwiększonym ryzykiem.
2. Organ celny może zobowiązać osobę odpowiedzialną za wykonywanie czynności przewidzianych przepisami prawa celnego, aby określone czynności w ramach konwoju celnego wykonywały wyspecjalizowane jednostki działające w zakresie ochrony osób lub mienia.
3. Koszty konwoju celnego ponosi osoba odpowiedzialna za wykonywanie obowiązków przewidzianych przepisami prawa celnego.

Art. 6z.

1. Organ celny, w drodze decyzji, może zarządzić strzeżenie przez funkcjonariuszy celnych towarów, w wypadku gdy:
 - 1) towar wprowadzony na obszar celny Wspólnoty na skutek nieprzewidzianych okoliczności lub działania siły wyższej nie zostanie dostarczony do urzędu celnego albo miejsca wyznaczonego lub uznanego przez organ celny;
 - 2) towar wprowadzony na obszar celny Wspólnoty wymaga przeładunku;
 - 3) towar czasowo składowany nie może zostać przekazany do depozytu lub do magazynu czasowego składowania.

2. W wypadku, o którym mowa w art. 6y ust. 1 pkt 1, organ celny zamiast konwoju może zarządzić strzeżenie towaru.
3. Przepis art. 6y ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 6za.

1. Kontrola w siedzibie, w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej oraz miejscu zamieszkania podmiotu podlegającego kontroli wykonywana jest po doręczeniu upoważnienia organu Służby Celnej do przeprowadzenia kontroli oraz okazaniu legitymacji służbowej, z zastrzeżeniem ust. 2-5.
2. Kontrole:
 - 1) na drogach publicznych lub drogach wewnętrznych, na morskich wodach wewnętrznych, morzu terytorialnym lub wodach śródlądowych,
 - 2) sprzedaży dokonywanej poza punktem stałej lokalizacji (sprzedaż obwoźna i obnośna na targowiskach w rozumieniu art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm.⁴⁾)– są wykonywane na podstawie okazywanych przez funkcjonariusza legitymacji służbowej oraz imiennego upoważnienia do wykonywania kontroli. W przypadku gdy kontrole wykonuje umundurowany funkcjonariusz, legitymacja służbowa i upoważnienie okazywane są na żądanie podmiotu podlegającego kontroli.
3. Czynności kontrolne w urzędzie celnym, miejscu wyznaczonym lub uznanym przez organ celny są wykonywane przez umundurowanego funkcjonariusza wyposażonego w znak identyfikacji osobistej.
4. Podjęcie czynności kontrolnych po okazaniu legitymacji służbowej może dotyczyć jedynie przypadków, gdy czynności kontrolne są niezbędne dla przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia, a także gdy przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione bezpośrednim zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska naturalnego.
5. W przypadku kontroli w miejscach określonych w ust. 2 pkt 2 i ust. 4, gdy kontrolowany jest przedsiębiorca, który wskazał adres do doręczeń w kraju, upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się w terminie 3 dni od dnia podjęcia kontroli. W przypadku braku adresu lub gdy wskazany adres okazał się nieprawdziwy upoważnienie złożone do akt kontroli uznaje się za doręczone.

Art. 6zb.

1. Jeżeli podmiotem podlegającym kontroli jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, upoważnienie jest doręczane, a legitymacja służbowa jest okazywana członkom zarządu, wspólnikowi lub innej osobie upoważnionej do reprezentowania lub prowadzenia spraw podmiotu podlegającego kontroli, z zastrzeżeniem ust. 2.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 245, poz. 1775, Nr 249, poz. 1828 i Nr 251, poz. 1847 oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 585, Nr 116, poz. 730 i Nr 223, poz. 1463.

2. W przypadku kontroli wykonywanych w miejscach określonych w art. 6za ust. 2 legitymacja służbowa i upoważnienie są okazywane, gdy jest to wymagane, odpowiednio:
 - 1) osobie, która dysponuje towarem, wyrobami lub urządzeniami, lub dysponuje dokumentami dotyczącymi towarów, wyrobów lub urządzeń podlegających kontroli;
 - 2) osobie, która dysponuje środkiem transportu, którym są przemieszczane towary;
 - 3) osobie wykonującej bądź odpowiedzialnej za wykonywanie czynności podlegających kontroli.
3. W przypadku nieobecności osób wymienionych w ust. 2, czynności kontrolne mogą być wykonywane w obecności innego pracownika kontrolowanego, który może być uznany za osobę, o której mowa w art. 97 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, lub w obecności przywołanego świadka, którym powinien być funkcjonariusz publiczny, niebędący jednak pracownikiem organu przeprowadzającego kontrolę.
4. Z czynności kontrolnych wykonywanych podczas nieobecności osób upoważnionych przez podmiot podlegający kontroli lub osób wymienionych w ust. 2 i 3 sporządza się protokół, który niezwłocznie doreczy się podmiotowi podlegającemu kontroli.

Art. 6zc.

1. Czynności kontrolne w miejscach, o których mowa w art. 6za ust. 1, wykonuje się w obecności osoby fizycznej podlegającej kontroli lub osoby przez nią upoważnionej, chyba że zrezygnuje ona z prawa uczestniczenia w czynnościach kontrolnych. Jeżeli podmiotem podlegającym kontroli jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, czynności kontrolne wykonuje się w obecności osób upoważnionych przez podmiot podlegający kontroli.
2. Oświadczenie o rezygnacji z prawa uczestnictwa w czynnościach kontrolnych składa się w formie pisemnej. W razie odmowy złożenia pisemnego oświadczenia funkcjonariusz dokonuje odpowiedniej adnotacji w protokole z przeprowadzonej czynności.
3. W przypadku gdy podczas kontroli w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej nie ma osoby upoważnionej do reprezentowania podmiotu podlegającego kontroli, przepisy art. 6za ust. 4 i art. 6zb ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 6zd.

1. Kontrolowany, osoba upoważniona do reprezentowania lub prowadzenia spraw kontrolowanego, pracownik oraz osoba współdziałająca z kontrolowanym są obowiązani umożliwić wykonywanie czynności kontroli celnej, a w szczególności:
 - 1) udostępnić towary, dokumenty lub środki transportu oraz zapewnić dostęp do pomieszczeń oraz innych miejsc będących przedmiotem kontroli;
 - 2) umożliwić pobranie próbek towarów;

- 3) zapewnić wgląd w dokumenty i ewidencje objęte zakresem kontroli, także sporządzone z zastosowaniem technik elektronicznego przetwarzania danych, a zwłaszcza dokumenty handlowe, księgowe i finansowe, nawet jeżeli mają one charakter poufny;
 - 4) umożliwić sporządzenie kopii dokumentów;
 - 5) umożliwić sporządzenie szkiców, filmowanie i fotografowanie oraz dokonywanie nagrań dźwiękowych;
 - 6) przeprowadzić na żądanie kontrolującego inwentaryzację w zakresie niezbędnym na potrzeby kontroli;
 - 7) wydać za pokwitowaniem towary lub dokumenty, jeżeli organ celny uzna za niezbędne przeprowadzenie ich dalszej analizy lub dokładniejszej kontroli;
 - 8) udostępnić w niezbędnym zakresie środki łączności, a także inne urządzenia techniczne, jeżeli są one niezbędne do wykonania kontroli;
 - 9) udzielić niezbędnej pomocy technicznej, jeżeli dokumenty lub ewidencje będące przedmiotem kontroli zostały sporządzone z zastosowaniem technik elektronicznego przetwarzania danych;
 - 10) przedstawić na żądanie kontrolującego urzędowe tłumaczenie na język polski dokumentów mających znaczenie dla kontroli celnej, sporządzonych w języku obcym;
 - 11) zapewnić warunki do pracy, w tym, w miarę możliwości, samodzielne pomieszczenie i miejsce do przechowywania dokumentów.
2. Obowiązki określone w ust. 1, z wyjątkiem obowiązków wskazanych w pkt 4 i 8, kontrolowany powinien wykonać nieodpłatnie.
 3. Kontrolowany jest obowiązany udzielać wszelkich wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli celnej.
 4. Osoby upoważnione do reprezentowania lub prowadzenia spraw kontrolowanego, pracownicy oraz osoby współdziałające z kontrolowanym są obowiązani udzielać wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli celnej, wynikających z zakresu wykonywanych czynności lub zadań.
 5. Kontrolujący może przesłuchiwać świadków.

Art. 6ze.

1. W trakcie przeprowadzania czynności kontroli celnej kontrolujący sporządza protokoły w szczególności:
 - 1) kontroli dokumentów i ewidencji;
 - 2) zabezpieczenia dokumentów i dowodów rzeczowych;
 - 3) rewizji celnej;
 - 4) przesłuchania świadków;
 - 5) pobierania próbek towarów i ich badania.
2. Kontrolujący obowiązany jest zapoznać osobę obecną przy czynnościach kontrolnych z treścią protokołów.
3. Protokoły, o których mowa w ust. 1, podpisują kontrolujący i osoby obecne przy czynnościach kontroli celnej. Jeżeli osoba obecna przy czynnościach kontroli

celnej odmówi podpisania protokołów, kontrolujący jest obowiązany umieścić w protokołach odpowiednią adnotację.

4. Osoba obecna przy czynnościach kontroli celnej może, w terminie 7 dni od zapoznania jej z treścią protokołów, zgłosić zastrzeżenia.

Art. 6zf.

1. Z przeprowadzonych czynności kontroli celnej sporządza się protokół pokontrolny.
2. Protokół pokontrolny powinien zawierać:
 - 1) wskazanie kontrolowanego;
 - 2) wskazanie osób kontrolujących;
 - 3) określenie przedmiotu i zakresu kontroli celnej;
 - 4) określenie miejsca i czasu przeprowadzenia czynności kontroli celnej;
 - 5) opis dokonanych ustaleń;
 - 6) przedstawienie dowodów;
 - 7) pouczenie o prawie złożenia zastrzeżeń lub wyjaśnień.
3. Kontrolujący obowiązany jest zapoznać kontrolowanego z treścią protokołu pokontrolnego.
4. Protokół pokontrolny podpisuje kontrolujący wykonujący czynności kontroli celnej oraz kontrolowany.
5. Jeżeli kontrolowany odmówi podpisania protokołu pokontrolnego, kontrolujący obowiązany jest umieścić w protokole pokontrolnym odpowiednią adnotację.
6. Jeżeli kontrolowany nie był obecny przy wykonywaniu czynności kontroli celnej, kontrolujący obowiązany jest umieścić w protokole pokontrolnym odpowiednią adnotację.
7. Protokół pokontrolny sporządza się w trzech egzemplarzach, z których jeden doręcza się kontrolowanemu.
8. Kontrolowany w terminie 14 dni od dnia doręczenia protokołu pokontrolnego może zgłosić zastrzeżenia lub wyjaśnienia.
9. Kontrolujący jest obowiązany rozpatrzyć zastrzeżenia, o których mowa w ust. 8, i w terminie 14 dni zawiadomić kontrolowanego o sposobie ich załatwienia.
10. W razie niezłożenia zastrzeżeń w terminie określonym w ust. 8 przyjmuje się, że kontrolowany nie kwestionuje ustaleń kontroli celnej.
11. Zastrzeżenia, o których mowa w ust. 8, oraz ustosunkowanie się organu celnego do tych zastrzeżeń stanowią integralną część protokołu.

Art. 6zg.

1. Jeżeli przepis prawa nie wymaga urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego w drodze zaświadczenia, organ celny w toku kontroli celnej odbiera od strony, na jej wniosek, oświadczenie złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

2. Przed odebraniem oświadczenia organ celny uprzedza stronę o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 2, 5, 6, 10, 11, 14, 16, 22 i 23 działu IV ustawy - Ordynacja podatkowa, z wyłączeniem art. 190.
4. W kwestiach powiadomienia o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków, opinii biegłych lub oględzin stosuje się odpowiednio art. 289 ustawy - Ordynacja podatkowa.

Rozdział 1c

(uchylony)

Rozdział 1d

Zasady użycia środków przymusu bezpośredniego

Art. 6zm.

1. Funkcjonariusze celni mogą stosować środki przymusu bezpośredniego wobec osób niepodporządkowujących się ich poleceniom wydanym w celu realizacji zadań ustawowych.
2. Środki przymusu bezpośredniego mogą być użyte wyłącznie w zakresie niezbędnym do osiągnięcia podporządkowania się poleceniom, o których mowa w ust. 1, lub do skutecznego odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza celnego.
3. Dopuszczalne jest stosowanie tylko takich środków przymusu bezpośredniego, które odpowiadają potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji, i pod warunkiem, że w inny sposób nie można skutecznie oraz bezpiecznie wykonać czynności służbowych.

Art. 6zn.

1. Funkcjonariusze celni są uprawnieni do stosowania następujących środków przymusu bezpośredniego:
 - 1) użycia siły fizycznej;
 - 2) użycia indywidualnych technicznych i chemicznych środków lub urządzeń przeznaczonych do obezwładniania i konwojowania osób albo do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych i innych środków przewozowych.
2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje oraz warunki i sposoby użycia środków przymusu bezpośredniego, a także sposób wyposażania funkcjonariuszy celnych w środki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, uwzględniając zapewnienie możliwie najmniejszej dolegliwości dla osób.

Rozdział 1e

Kontrola legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności przez cudzoziemców, powierzania wykonywania pracy i innej pracy zarobkowej cudzoziemcom

Art. 6zo.

1. Kontrola, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 5a, ma na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności przez cudzoziemców oraz powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom.
2. Kontrolę, w zakresie o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się w ramach wykonywania kontroli określonych w rozdziale 1a i 1b, albo w przypadku uzasadnionego podejrzenia naruszania przepisów, o których mowa w ust. 1.
3. Kontrolą mogą być objęci pracodawcy, przedsiębiorcy niezatrudniający pracowników oraz osoby fizyczne.
4. Podjęcie czynności kontrolnych po okazaniu legitymacji służbowej może dotyczyć jedynie przypadków, gdy czynności kontrolne są niezbędne dla przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia, a także gdy przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione bezpośrednim zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska naturalnego.
5. W przypadku kontroli w miejscach określonych w art. 6za ust. 2, gdy kontrolowany jest przedsiębiorca, który wskazał adres do doręczeń w kraju, upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się w terminie 3 dni od dnia podjęcia kontroli. W przypadku braku adresu lub gdy wskazany adres okazał się nieprawdziwy upoważnienie złożone do akt kontroli uznaje się za doręczone.

Art. 6zp. (uchylony).

Art. 6zr.

1. W toku kontroli kontrolujący mają prawo:
 - 1) do swobodnego poruszania się po terenie jednostki kontrolowanej bez obowiązku uzyskiwania przepustki oraz są zwolnieni od rewizji osobistej;
 - 2) badać dokumenty objęte zakresem kontroli oraz sporządzać niezbędne ich kopie;
 - 3) przesłuchiwać osoby podejrzane o naruszenie przepisów, o których mowa w art. 6zo;
 - 4) przesłuchiwać świadków;
 - 5) sprawdzać tożsamość osób zatrudnionych i wykonujących inne prace zarobkowe, a także innych osób w celu ustalenia charakteru ich pobytu na terenie kontrolowanej jednostki w czasie przeprowadzania kontroli;
 - 6) dokumentować czynności kontrolne z wykorzystaniem środków audiowizualnych;

- 7) korzystać z pomocy biegłych i specjalistów;
 - 8) dokonywać oględzin miejsc wykonywania pracy.
2. Kontrolowany, osoba upoważniona do reprezentowania kontrolowanego lub prowadzenia jego spraw, pracownik oraz osoba współdziałająca z kontrolowanym są obowiązani umożliwić wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1.
 3. Kontrolowany ma obowiązek w wyznaczonym terminie udzielać wszelkich wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli, dostarczać kontrolującemu żądane dokumenty, umożliwić sporządzanie ich kopii oraz zapewnić kontrolującemu warunki do pracy, a w tym w miarę możliwości udostępnić samodzielne pomieszczenie i miejsce do przechowywania dokumentów.
 4. Osoby upoważnione do reprezentowania kontrolowanego lub prowadzenia jego spraw, pracownicy, osoby współdziałające z kontrolowanym oraz inne osoby obecne na terenie kontrolowanej jednostki w czasie przeprowadzania kontroli są obowiązane udzielić wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli, w zakresie wynikającym z wykonywanych czynności lub zadań.

Art. 6zs.

1. Ustalenia z kontroli opisuje się w protokole kontroli, który zawiera w szczególności:
 - 1) imię i nazwisko kierującego jednostką kontrolowaną, nazwę i adres tej jednostki;
 - 2) imię i nazwisko przeprowadzającego kontrolę oraz numer i datę upoważnienia do przeprowadzenia kontroli;
 - 3) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
 - 4) zakres kontroli i okres objęty kontrolą;
 - 5) fakty ustalone w toku kontroli, a w szczególności dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości;
 - 6) wskazanie osób odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości;
 - 7) adnotację o sporządzeniu odpisów, wyciągów, kserokopii z dokumentów oraz fakcie dokumentowania czynności kontrolnych z wykorzystaniem środków audiowizualnych;
 - 8) wyszczególnienie załączników do protokołu;
 - 9) datę i miejsce podpisania protokołu.
2. Protokół kontroli podpisuje przeprowadzający kontrolę i kierujący jednostką kontrolowaną, a w razie jego nieobecności osoba przez niego upoważniona.
3. Jeżeli przed podpisaniem protokołu kierujący jednostką kontrolowaną lub osoba przez niego upoważniona zgłosi na piśmie, w terminie nieprzekraczającym 7 dni od dnia jego otrzymania, umotywowane zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole, przeprowadzający kontrolę dokonuje ich analizy, bada przedstawione dowody oraz ustosunkowuje się do zastrzeżeń i w uzasadnionych przypadkach uzupełnia protokół.
4. Jeżeli kierujący jednostką kontrolowaną lub osoba przez niego upoważniona odmówi podpisania protokołu, przeprowadzający kontrolę zamieszcza w proto-

kole odpowiednią adnotację o przyczynach odmowy podpisania lub braku podania przyczyn.

5. Protokół sporządza się w dwóch egzemplarzach - po jednym dla kierującego jednostką kontrolowaną i dla przeprowadzającego kontrolę.
6. W protokole nie można dokonywać poprawek, skreśleń ani uzupełnień bez omówienia ich na końcu protokołu, z wyjątkiem sprostowania oczywistych omyłek pisarskich i rachunkowych, które parafuje przeprowadzający kontrolę, oznaczając parafy datą ich dokonania.
7. W razie przeprowadzenia kontroli, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości, przeprowadzający kontrolę sporządza notatkę z kontroli zawierającą odpowiednio dane zawarte w ust. 1 pkt 1-5 oraz pkt 8 i 9. Przepisy ust. 2 i 4-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 6zt.

1. Służba Celna, w zakresie wykonywania kontroli, współdziała z organami administracji publicznej, a w szczególności ze Strażą Graniczną, Policją, Państwową Inspekcją Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, urzędami kontroli skarbowej oraz związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców.
2. Organy Policji i Straży Granicznej, w razie uzasadnionej potrzeby oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym, są obowiązane, na wniosek kontrolującego, do udzielenia stosownej pomocy.
3. (uchylony).

Art. 6zta.

1. Kontrolę działalności prowadzonej przez cudzoziemców przeprowadza organ celny właściwy ze względu na miejsce wykonywania tej działalności.
2. Czynności kontrolne mogą być przeprowadzane w urzędzie obsługującym organ celny.

Art. 6ztb.

1. Kontrola jest wykonywana przez co najmniej dwóch funkcjonariuszy celnych.
2. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli, o którym mowa w art. 6zo ust. 2, w przypadku kontrolowanego niebędącego przedsiębiorcą, zawiera:
 - 1) wskazanie podstawy prawnej;
 - 2) oznaczenie organu kontroli;
 - 3) datę i miejsce wystawienia;
 - 4) imię i nazwisko pracownika organu kontroli uprawnionego do wykonania kontroli oraz numer jego legitymacji służbowej;
 - 5) nazwę i adres jednostki kontrolowanej;
 - 6) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
 - 7) wskazanie daty rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli;

- 8) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji;
- 9) pouczenie o prawach i obowiązkach jednostki kontrolowanej.

Art. 6ztc.

Kontrolujący podlegają przepisom o bezpieczeństwie i higienie pracy, przepisom przeciwpożarowym oraz przepisom o ochronie informacji niejawnych, obowiązującym w jednostce kontrolowanej.

Art. 6ztd.

Kierujący jednostką kontrolowaną lub osoba przez niego upoważniona zobowiązani są do poświadczenia zgodności odpisów i wyciągów oraz kserokopii z dokumentów dostarczonych kontrolującym.

Art. 6zte.

1. Z określonych czynności, o których mowa w art. 6zr ust. 1 pkt 2-4 i 8, sporządza się protokoły, które stanowią załącznik do protokołu kontroli, o którym mowa w art. 6zs.
2. Protokoły z czynności zawierają w szczególności:
 - 1) datę i miejsce przeprowadzenia czynności;
 - 2) nazwę i adres jednostki kontrolowanej;
 - 3) imię i nazwisko kierującego jednostką kontrolowaną lub imię i nazwisko osoby przez niego upoważnionej, uczestniczącego w czynnościach kontrolnych;
 - 4) imię i nazwisko pracownika organu kontroli uczestniczącego w czynnościach kontrolnych;
 - 5) opis ustalonych faktów;
 - 6) podpisy osób uczestniczących w czynnościach;
 - 7) adnotację o fakcie dokumentowania czynności za pomocą środków audio-wizualnych.
3. Jeżeli kontrolowany, osoba upoważniona do reprezentowania kontrolowanego lub prowadzenia jego spraw, pracownik, osoba współdziałająca z kontrolowanym oraz inne osoby obecne na terenie kontrolowanej jednostki w czasie przeprowadzenia kontroli odmówią podpisania protokołu z czynności, kontrolujący zamieszcza w protokole z czynności adnotację o przyczynach odmowy podpisania tego protokołu lub braku podania przyczyn.

Art. 6zu.

W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale, stosuje się odpowiednio przepisy art. 6j, art. 6k, art. 6p ust. 1, 2 i 4, art. 6za, 6zb i art. 6zc, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 2

Stanowiska i stopnie służbowe funkcjonariuszy celnych

Art. 7.

1. Funkcjonariusze celni pełnią służbę na stanowiskach służbowych.
- 1a. Funkcjonariusze celni mogą pełnić służbę w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska służbowe funkcjonariuszy celnych, wymagane kwalifikacje do ich zajmowania w zakresie wykształcenia i praktyki zawodowej oraz szczegółowe zasady awansowania. W rozporządzeniu zostaną określone dokumenty, które należy złożyć w celu potwierdzenia spełnienia określonych wymogów. Przy określaniu szczegółowych zasad awansowania powinny zostać uwzględnione także szczególne kwalifikacje zawodowe.

Art. 8.

1. Ustanawia się następujące stopnie służbowe funkcjonariuszy celnych:
 - 1) aplikant celny;
 - 2) młodszy rewident celny;
 - 3) rewident celny;
 - 4) starszy rewident celny;
 - 5) młodszy dyspozytor celny;
 - 6) dyspozytor celny;
 - 7) starszy dyspozytor celny;
 - 8) młodszy aspirant celny;
 - 9) aspirant celny;
 - 10) starszy aspirant celny;
 - 11) podkomisarz celny;
 - 12) komisarz celny;
 - 13) nadkomisarz celny;
 - 14) generalny komisarz celny;
 - 15) krajowy komisarz celny.
2. Szefowi Służby Celnej przysługuje z mocy ustawy stopień krajowego komisarza celnego, jego zastępcy zaś - stopień generalnego komisarza celnego.
3. Nadania stopni: podkomisarz celny, komisarz celny i nadkomisarz celny dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.
4. Pozostałe stopnie nadaje kierownik urzędu, w którym funkcjonariusz celny pełni służbę.

5. Dyrektorom izb celnych i ich zastępcom oraz naczelnikom urzędów celnych stopnie nadaje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Art. 9.

1. Nadanie funkcjonariuszom celnym stopni służbowych, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2-13, następuje w zależności od zajmowanego stanowiska, opinii służbowej, oceny okresowej i posiadanych kwalifikacji zawodowych.
2. Nadanie wyższego stopnia służbowego nie może nastąpić wcześniej niż po odbyciu służby w stopniu:

1) młodszego rewidenta celnego	roku;
2) rewidenta celnego	roku;
3) starszego rewidenta celnego	roku;
4) młodszego dyspozytora celnego	2 lat;
5) dyspozytora celnego	2 lat;
6) starszego dyspozytora celnego	2 lat;
7) młodszego aspiranta celnego	2 lat;
8) aspiranta celnego	2 lat;
9) starszego aspiranta celnego	2 lat;
10) podkomisarza celnego	2 lat;
11) komisarza celnego	2 lat;
12) (uchylony).	
3. Funkcjonariuszowi celnemu posiadającemu pozytywną opinię służbową oraz szczególne kwalifikacje zawodowe można nadać wyższy stopień przed upływem ustalonych okresów.
4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb nadawania stopni funkcjonariuszom celnym, biorąc pod uwagę zajmowane stanowisko, kwalifikacje, okres pełnienia służby.

Rozdział 3

Nawiązanie stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych

Art. 10.

1. Stosunek służbowy funkcjonariusza celnego powstaje w drodze mianowania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.
2. Osobę przyjętą do służby mianuje się funkcjonariuszem w służbie przygotowawczej.
3. Z dniem mianowania funkcjonariuszowi celnemu, o którym mowa w ust. 1, nadaje się stopień służbowy aplikanta celnego.
4. Służba przygotowawcza trwa 3 lata i kończy się oceną kwalifikacyjną, dokonywaną przez kierownika urzędu.

5. (uchylony).

6. Powołanie na wyższe stanowiska kierownicze, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3-6:

- 1) funkcjonariusza celnego - następuje w ramach stosunku służbowego;
- 2) innej osoby niż określona w pkt 1 - powoduje nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania.

7. Do osób, o których mowa w ust. 6 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o służbie cywilnej dotyczące pracowników służby cywilnej.

Art. 11.

W okresie służby przygotowawczej funkcjonariusz celny jest obowiązany:

- 1) odbyć przeszkolenie praktyczne;
- 2) potwierdzić egzaminem ukończenie zasadniczego kursu celnego lub złożyć egzamin zawodowy;
- 3) potwierdzić egzaminem znajomość języka obcego w zakresie umożliwiającym wykonywanie obowiązków służbowych.

Art. 12.

1. W okresie służby przygotowawczej funkcjonariusz celny podlega okresowej, przeprowadzonej co 6 miesięcy, ocenie. Okresową ocenę wystawia kierownik urzędu.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, program przebiegu służby przygotowawczej, w tym określi szczegółowe warunki i tryb egzaminów, o których mowa w art. 11 pkt 2 i 3. Program przebiegu służby przygotowawczej powinien uwzględniać różnorodność zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy celnych.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, może zwolnić funkcjonariusza od obowiązków określonych w art. 11 oraz skrócić, nie więcej niż o 6 miesięcy, okres służby przygotowawczej.
4. W razie przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza celnego obowiązków służbowych, trwającej dłużej niż trzy miesiące, minister właściwy do spraw finansów publicznych na wniosek kierownika urzędu może przedłużyć okres służby przygotowawczej.

Art. 13.

Po zakończeniu służby przygotowawczej z wynikiem pozytywnym funkcjonariusz celny zostaje mianowany do służby stałej.

Art. 14.

1. Aktu mianowania funkcjonariusza celnego dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych lub upoważniona przez niego osoba.

2. Akt mianowania powinien określać:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) oznaczenie urzędu, w którym pełniona jest służba;
- 3) stanowisko służbowe;
- 4) stopień służbowy;
- 5) uposażenie;
- 6) datę mianowania.

3. Do zmiany stopni służbowych stosuje się odpowiednio art. 8 ust. 2-5.**Art. 15.****1. Przed podjęciem służby funkcjonariusz celny składa pisemne ślubowanie następującej treści:**

„Świadomy podejmowanych obowiązków funkcjonariusza celnego - ślubuję wiernie służyć Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać zasad Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, rzetelnie wykonywać powierzone mi zadania oraz strzec dobrego imienia służby, honoru i godności funkcjonariusza celnego.”.

2. Do treści ślubowania, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusz celny może dodać słowa „Tak mi dopomóż Bóg.”.**Art. 16.**

1. Kierownik urzędu prowadzi dokumentację przebiegu służby funkcjonariuszy celnych w aktach osobowych.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady prowadzenia dokumentacji, o której mowa w ust.1, oraz wzór legitymacji służbowej.

Rozdział 4**Stanowiska kierownicze w Służbie Celnej****Art. 17.****1. Stanowiska:**

- 1) Szefa Służby Celnej,
- 2) zastępcy Szefa Służby Celnej,
- 3) dyrektora izby celnej,
- 4) zastępców dyrektora izby celnej,
- 5) naczelnika urzędu celnego,
- 6) zastępców naczelnika urzędu celnego

- są wyższymi stanowiskami kierowniczymi w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej.
- 1a. W urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych działa Szef Służby Celnej powoływany przez tego ministra na pięcioletnią kadencję.
- 1b. Szef Służby Celnej wykonuje czynności wynikające z określonych w niniejszej ustawie uprawnień i obowiązków przysługujących ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych wobec funkcjonariuszy celnych oraz sprawuje nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Służby Celnej.
- 1c. Szef Służby Celnej może być odwołany przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych przed upływem kadencji z następujących przyczyn:
 - 1) złożenia rezygnacji;
 - 2) niewypełniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
 - 3) rażącego naruszenia prawa;
 - 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo.
- 1d. W razie śmierci Szefa Służby Celnej jego kadencja wygasa.
- 1e. Zastępcę Szefa Służby Celnej mianuje, na wniosek Szefa Służby Celnej, minister właściwy do spraw finansów publicznych.
- 1f. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, powinny posiadać:
 - 1) wyłącznie obywatelstwo polskie;
 - 2) wyższe wykształcenie magisterskie;
 - 3) co najmniej czteroletnie doświadczenie w zakresie obejmującym zagadnienia podatkowe lub celne;
 - 4) co najmniej czteroletnie zatrudnienie w organach administracji publicznej, w tym co najmniej trzyletnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym.
- 2. Dobór kandydatów na stanowiska, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, jest dokonywany w drodze konkursu. Konkurs przeprowadza minister właściwy do spraw finansów publicznych. Do czasu wyłonienia kandydata w drodze konkursu minister właściwy do spraw finansów publicznych wyznacza osobę pełniącą obowiązki.
- 3. W toku konkursu sprawdzeniu podlega wiedza niezbędna do wykonywania zadań na stanowisku, na które przeprowadzany jest konkurs, predyspozycje i zdolności ogólne oraz umiejętności kierownicze. Szczegółowe wymagania dotyczące stanowiska, na które przeprowadzany jest konkurs, określa minister właściwy do spraw finansów publicznych.
- 4. Konkurs przeprowadza się, jeżeli do konkursu zgłosiło się co najmniej 3 kandydatów. W wyniku konkursu wyłania się co najmniej 2 kandydatów, spośród których minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje jednego.
- 5. W razie braku odpowiedniej liczby kandydatów do przeprowadzenia konkursu zastępcę Szefa Służby Celnej oraz dyrektora izby celnej powołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych bez postępowania konkursowego.
- 6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania konkursów, o których mowa

- w ust. 2-4. Określając tryb przeprowadzania konkursu, minister właściwy do spraw finansów publicznych uwzględni niezbędne wymagania, które powinni spełniać kandydaci, a w szczególności wykształcenie i w zależności od stanowiska niezbędny okres stażu służby lub pracy w Służbie Celnej, pozwalający na właściwe wykonywanie obowiązków służbowych, oraz może określić wykaz stanowisk, które mogą być obejmowane wyłącznie przez funkcjonariuszy celnych.
7. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, inne stanowiska niż określone w ust. 1 pkt 2 i 3, na które dobór kandydatów przeprowadzany jest w drodze konkursu, uwzględniając zakres obowiązków wymaganych na danym stanowisku.
 8. Niezależnie od informacji określonej w art. 3, kierownicy urzędów mają obowiązek upowszechnić informację o konkursie w kierowanym przez siebie urzędzie poprzez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie urzędu. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim szczegółową informację o konkursie.
 9. Przepisy ust. 2-8 stosuje się również do kandydatów niebędących funkcjonariuszami celnymi.
 10. Dyrektora izby celnej i jego zastępcę powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.
 11. Naczelnika urzędu celnego powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych na wniosek dyrektora izby celnej.
 12. Zastępcę naczelnika urzędu celnego powołuje i odwołuje dyrektor izby celnej na wniosek naczelnika urzędu celnego.
 13. Stanowiska, które wiążą się z podporządkowaniem służbowym funkcjonariuszy celnych lub pracowników, w szczególności stanowiska: kierownika zmiany, referatu, oddziału oraz naczelnika wydziału w izbie celnej, są stanowiskami kierowniczymi w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej.
 14. Do obsadzania i zwalniania stanowisk, o których mowa w ust. 13, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące powoływania i odwoływania zastępcy naczelnika urzędu celnego.

Rozdział 5

Zmiana warunków pełnienia służby funkcjonariuszy celnych

Art. 18.

1. Jeżeli wymagają tego potrzeby Służby Celnej, funkcjonariuszowi celnemu można zlecić na okres do 6 miesięcy w roku kalendarzowym wykonywanie innych obowiązków służbowych, zgodnych z jego kwalifikacjami.
2. Funkcjonariusza celnego można, gdy wymagają tego ważne względy służbowe, przenieść na takie samo lub równorzędne stanowisko do innego urzędu, w tej samej lub innej miejscowości.
3. Funkcjonariuszowi celnemu, w związku z przeniesieniem do służby w innej miejscowości, przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne na zagospodaro-

wanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, należnego w dniu przeniesienia, w wypadku gdy łączy się z tym zmiana miejsca zamieszkania.

4. Funkcjonariusza celnego można, gdy wymagają tego potrzeby służbowe, przenieść czasowo na okres do 6 miesięcy w roku kalendarzowym do innej jednostki organizacyjnej Służby Celnej w tej samej lub innej miejscowości.
5. W wypadkach określonych w ust. 1, 2 i 4 funkcjonariuszowi celnemu przysługuje uposażenie stosownie do wykonywanych obowiązków służbowych, lecz nie niższe od dotychczas otrzymywanego.
6. Przeniesień, o których mowa w ust. 2 i 4, jeśli łączy się to z przeniesieniem do innego urzędu, dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Art. 18a.

1. Funkcjonariusz celny może ubiegać się o stanowisko dyrektora departamentu i jego zastępcy w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych, obsadzone w drodze konkursu przeprowadzanego zgodnie z przepisami ustawy o służbie cywilnej.
2. Funkcjonariusza celnego, wyłonionego w drodze konkursu, przenosi na stanowisko, o którym mowa w ust. 1, Szef Służby Celnej na wniosek Szefa Służby Cywilnej.
3. Uposażenie funkcjonariusza celnego, o którym mowa w ust. 2, ustala się w wysokości określonej dla dyrektora izby celnej w przepisach wydanych na podstawie art. 51.

Art. 19.

Nie można bez zgody zainteresowanego przenieść do pełnienia służby w innej miejscowości:

- 1) kobiety w ciąży;
- 2) funkcjonariusza celnego samodzielnie sprawującego opiekę nad dzieckiem do lat 14.

Art. 20.

1. Przeniesienie funkcjonariusza celnego do innej miejscowości, z której dojazd jest znacznie utrudniony, wymaga zapewnienia funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych, z uwzględnieniem jego sytuacji rodzinnej.
2. W wypadkach określonych w ust.1 funkcjonariuszowi celnemu przysługuje zwrot kosztów przeniesienia, w tym zwrot kosztów podróży.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania świadczeń, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz ich wysokość. Rozporządzenie powinno określać sposób udokumentowania przez funkcjonariusza celnego poniesionych kosztów przeniesienia, w tym podróży.

Art. 20a.

1. W wypadku, o którym mowa w art. 20 ust. 1, jeżeli zapewnienie funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych jest niemożliwe lub utrudnione oraz jeżeli on sam lub członkowie jego rodziny nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej, funkcjonariuszowi celnemu przysługuje równoważnik pieniężny.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki przyznawania i zwracania równoważnika pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, wzory wymaganych dokumentów, podmioty właściwe do jego przyznania i wypłaty lub odmowy przyznania oraz sposób postępowania w wypadku wystąpienia zbiegu uprawnień do jego otrzymania.

Art. 21.

1. W razie reorganizacji urzędu, funkcjonariusza celnego można przenieść na inne równorzędne lub niższe stanowisko służbowe w tym urzędzie, odpowiadające jego kwalifikacjom, jeżeli nie jest możliwe dalsze pełnienie służby na dotychczasowym stanowisku.
2. Przez okres sześciu miesięcy po przeniesieniu funkcjonariuszowi celnemu przysługuje uposażenie nie niższe od dotychczasowego.

Art. 22.

Funkcjonariusza celnego można przenieść na niższe stanowisko w razie:

- 1) trwałej utraty zdolności do służby na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej przez lekarza, z tym że przez okres 3 miesięcy zachowuje on prawo do dotychczasowego uposażenia; jeżeli funkcjonariusz celny zostaje poddany rehabilitacji zdrowotnej lub przysposobieniu do innych obowiązków służbowych, zachowuje prawo do dotychczasowego uposażenia przez okres 12 miesięcy;
- 2) likwidacji zajmowanego stanowiska, gdy nie ma możliwości przeniesienia go na inne, równorzędne stanowisko; art. 21 ust. 2 stosuje się odpowiednio;
- 3) pisemnego wniosku funkcjonariusza celnego.

Art. 22a.

1. Funkcjonariusze celni pełniący służbę w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych lub jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez tego ministra mogą otrzymać, z urzędu, propozycje przeniesienia do służby cywilnej w tym urzędzie lub jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez tego ministra.
2. Z wnioskiem o propozycję przeniesienia, o której mowa w ust. 1, mogą wystąpić zainteresowani funkcjonariusze celni.
3. Propozycję, o której mowa w ust. 1, przedstawia dyrektor generalny lub kierownik urzędu wykonujący jego zadania, za zgodą kierownika urzędu, w którym funkcjonariusz pełni służbę.

4. Propozycja, o której mowa w ust. 1, powinna określać:
 - 1) miejsce pracy;
 - 2) datę przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy;
 - 3) stanowisko pracy;
 - 4) wynagrodzenie.
5. Funkcjonariusz celny, w terminie 7 dni od dnia otrzymania propozycji, o której mowa w ust. 1, składa pisemne oświadczenie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia propozycji.
6. Dotychczasowy stosunek służbowy funkcjonariusza celnego, który przyjął propozycję, o której mowa w ust. 1, przekształca się w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony lub nieokreślony, odpowiednio do rodzaju dotychczasowego stosunku służbowego.
7. (uchylony).
8. Funkcjonariuszowi celnemu, który na podstawie ust. 6 stał się pracownikiem służby cywilnej, okres służby w Służbie Celnej wlicza się do stażu pracy w służbie cywilnej.
9. Stosunek służbowy funkcjonariuszy celnych, którzy odmówili przyjęcia złożonej propozycji, nie ulega zmianie.

Art. 22b.

1. Członkowie korpusu służby cywilnej zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych lub jednostkach podległych lub nadzorowanych przez tego ministra mogą otrzymać, z urzędu, propozycję pełnienia służby w Służbie Celnej.
2. Z wnioskiem o propozycję pełnienia służby w Służbie Celnej, o której mowa w ust. 1, mogą wystąpić zainteresowani członkowie korpusu służby cywilnej.
3. Propozycję, o której mowa w ust. 1, przedstawia kierownik urzędu, za zgodą dyrektora generalnego urzędu lub kierownika urzędu wykonującego jego zadania, w którym członek korpusu służby cywilnej jest zatrudniony.
4. Członek korpusu służby cywilnej w terminie 7 dni od dnia otrzymania propozycji pełnienia służby w Służbie Celnej składa pisemne oświadczenie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia propozycji.
5. Propozycja, o której mowa w ust. 1, powinna określać:
 - 1) miejsce służby;
 - 2) datę przekształcenia stosunku pracy w stosunek służbowy;
 - 3) stanowisko służbowe;
 - 4) stopień służbowy;
 - 5) uposażenie.
6. Dotychczasowy stosunek pracy członka korpusu służby cywilnej, który przyjął propozycję, o której mowa w ust. 1, przekształca się w stosunek służbowy na podstawie aktu mianowania do służby przygotowawczej lub stałej odpowiednio do rodzaju dotychczasowego stosunku pracy.

7. Członek korpusu służby cywilnej, który na podstawie ust. 1 stał się funkcjonariuszem celnym w służbie stałej, nie ma obowiązku odbywania służby przygotowawczej określonej w ustawie.
8. Członkowi korpusu służby cywilnej, który na podstawie ust. 1 stał się funkcjonariuszem celnym, okres stażu pracy w służbie cywilnej lub jednostkach organizacyjnych administracji celnej wlicza się do okresu służby w Służbie Celnej.
9. Stosunek pracy członków korpusu służby cywilnej, którzy odmówili przyjęcia złożonej propozycji nie ulega zmianie.

Rozdział 6

Zawieszenie funkcjonariuszy celnych w pełnieniu obowiązków służbowych

Art. 23.

1. Funkcjonariusza celnego zawiesza się w pełnieniu obowiązków służbowych na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego.
2. Funkcjonariusza celnego można zawiesić w pełnieniu obowiązków służbowych na czas nie dłuższy niż 3 miesiące w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo popełnione nieumyślnie ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowania dyscyplinarnego, o którym mowa w rozdziale 12, jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby.
3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach okres zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych można przedłużyć do czasu zakończenia postępowania karnego.
4. Okres zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych wlicza się do okresu pełnienia służby, od którego zależą uprawnienia funkcjonariusza celnego. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, okres zawieszenia jest wliczany tylko wówczas, gdy w postępowaniu karnym funkcjonariusz celny został uniewinniony albo postępowanie zostało umorzone.
5. Wniesienie środka odwoławczego od zawieszenia nie wstrzymuje decyzji o zawieszeniu.

Art. 24.

W okresie zawieszenia funkcjonariuszowi celnemu przysługuje uposażenie na zasadach określonych w art. 60.

Rozdział 7

Ustanie stosunku służbowego

Art. 25.

1. Funkcjonariusza celnego zwalnia się ze służby w wypadku:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby;
 - 2) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
 - 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie;
 - 4) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
 - 5) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w ocenie okresowej lub opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
 - 6) odmowy złożenia ślubowania;
 - 7) prawomocnego orzeczenia utraty praw publicznych;
 - 8) prawomocnego orzeczenia zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza celnego;
 - 8a) (uchylony);
 - 8b) (uchylony);
 - 9) odmowy wykonania decyzji w sprawie przeniesienia, o którym mowa w art. 18 ust. 2 i 4;
 - 10) zgłoszenia przez funkcjonariusza celnego pisemnego żądania zwolnienia ze służby;
 - 11) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie ma możliwości pełnienia służby przez funkcjonariusza celnego na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy funkcjonariusz celny odmawia przejścia na takie stanowisko.
2. W wypadku zgłoszenia pisemnego żądania zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 10, funkcjonariusza celnego zwalnia się ze służby w terminie do 3 miesięcy od dnia tego zgłoszenia.
 3. Odwołanie osób ze stanowisk, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3-6, w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej regulują przepisy Kodeksu celnego.
 4. Odwołanie, o którym mowa w ust. 3, powoduje, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6, zwolnienie z jednostki organizacyjnej Służby Celnej.
 5. Jeżeli osoby, o których mowa w ust. 3, były powołane spośród funkcjonariuszy celnych, to ich odwołanie ze stanowiska nie powoduje zwolnienia ze służby, a wyznaczenie stanowisk, na których będą pełnić służbę po odwołaniu, należy do kompetencji kierownika urzędu, w którym poprzednio pełnili służbę.
 6. Do pracowników administracyjnych zatrudnionych przed powołaniem w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej ust. 5 stosuje się odpowiednio.

**w ust. 3 w art. 25:
Kodeks celny utracił
moc.**

Art. 26.

Funkcjonariusza celnego można zwolnić ze służby w wypadku:

- 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch następujących po sobie ocenach okresowych lub opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;

- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo inne niż określone w art. 25 ust. 1 pkt 3;
- 3) powołania do innej służby państwowej, a także objęcia funkcji z wyboru w organach wykonawczych samorządu terytorialnego lub stowarzyszeniach;
- 4) nabycia prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 5) niewyrażenia zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe;
- 6) nieobecności w służbie z powodu choroby trwającej dłużej niż rok;
- 7) likwidacji urzędu lub jego reorganizacji związanej ze zmniejszeniem liczby etatów, jeżeli nie jest możliwe przeniesienie funkcjonariusza celnego na inne stanowisko lub do innego urzędu;
- 8) warunkowego umorzenia postępowania karnego, jeżeli ścigany czyn dotyczył przestępstwa popełnionego umyślnie, ściganego z oskarżenia publicznego;
- 9) odmowy poddania się badaniom lekarskim, o których mowa w art. 39 ust. 1;
- 10) zaistnienia innej, niż określone w pkt 1-9, ważnej przyczyny, jeżeli dalsze pozostawanie w służbie nie gwarantuje należytego wykonywania obowiązków służbowych; zwolnienie funkcjonariusza celnego ze służby może nastąpić w tym wypadku po zasięgnięciu opinii związku zawodowego funkcjonariuszy celnych;
- 11) gdy wymaga tego dobro służby;
- 12) utraty zaufania niezbędnego do wykonywania obowiązków służbowych, w szczególności w przypadku funkcjonariusza celnego wykonującego czynności z zakresu kontroli celnej lub związane z nadawaniem towarom przeznaczenia celnego;
- 13) upływu 12 miesięcy okresu zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych, jeżeli nie ustąpiły przyczyny będące podstawą zawieszenia.

Art. 26a.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 26 pkt 12, funkcjonariusza celnego można przenieść do pracy w tej samej lub innej miejscowości w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej. Funkcjonariusz taki może zostać przeniesiony do służby cywilnej.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepisów rozdziału 5 nie stosuje się.

Art. 27.

1. W wypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 9 i 11 oraz w art. 26, zawiadomienie o zwolnieniu ze służby doręcza się funkcjonariuszowi celnemu z dwutygodniowym wyprzedzeniem w okresie służby przygotowawczej oraz z trzymiesięcznym wyprzedzeniem w okresie służby stałej.
2. Po doręczeniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione dobrem służby, funkcjonariusz celny może być zwolniony od pełnienia służby, z zachowaniem prawa do uposażenia.

Art. 28.

Funkcjonariuszowi celnemu, który został przeniesiony na niższe stanowisko, niższy stopień lub zwolniony ze służby w związku ze skazaniem prawomocnym wyrokiem lub wydaniem orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego, kierownik urzędu proponuje pełnienie służby na poprzednich warunkach w razie uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania wyroku uniewinniającego lub orzeczenia o umorzeniu postępowania karnego.

Art. 29.

W razie uchylenia kary dyscyplinarnej przeniesienia na niższe stanowisko służbowe lub kary wydalenia ze służby, stosuje się odpowiednio przepis art. 28.

Art. 30.

1. Funkcjonariusz celny zwolniony ze służby otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.
2. Funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby.
3. Świadectwo służby jest wydawane na zasadach określonych w przepisach prawa pracy.

Rozdział 8**Czas służby****Art. 31.**

1. Czas pełnienia służby funkcjonariusza celnego jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.
2. W wypadkach uzasadnionych rodzajem służby i jej organizacją może być stosowany system zmianowy.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania rozkładu czasu służby, w szczególności biorąc pod uwagę zagwarantowanie prawa do wypoczynku.

Rozdział 9**Obowiązki funkcjonariuszy celnych****Art. 32.**

1. Funkcjonariusz celny jest obowiązany w szczególności:
 - 1) dochować obowiązków wynikających ze złożonego ślubowania;

- 2) rzetelnie i bezstronnie, sprawnie i terminowo wykonywać powierzone zadania;
 - 3) racjonalnie gospodarować środkami publicznymi;
 - 4) podnosić kwalifikacje zawodowe;
 - 5) godnie zachowywać się w służbie oraz poza nią.
2. Funkcjonariusz celny jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym przy nawiązywaniu stosunku służbowego, co najmniej raz do roku, na zakończenie służby oraz na żądanie kierownika urzędu. Treść oświadczenia stanowi tajemnicę służbową.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i warunki składania oświadczenia, o którym mowa w ust. 2, oraz wzór oświadczenia.

Art. 32a.

1. Funkcjonariusze celnicy są obowiązani corocznie, w terminie do dnia 15 maja składać oświadczenia majątkowe wraz z załącznikiem - kserokopią zeznania o wysokości dochodu w roku podatkowym i jego korekt. Oświadczenie składa się kierownikowi urzędu.
2. Naczelnicy urzędów celnych i ich zastępcy, a także dyrektorzy izb celnych i ich zastępcy oświadczenia takie składają ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.
3. Do dokonywania analizy danych zawartych w oświadczeniu uprawniona jest komórka organizacyjna urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.
4. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do oświadczeń majątkowych stosuje się odpowiednio przepisy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

Art. 33.

1. Funkcjonariusz celny przy wykonywaniu obowiązków służbowych nie może kierować się interesem jednostkowym lub grupowym.
2. Funkcjonariusz celny nie może:
 - 1) publicznie manifestować poglądów politycznych;
 - 2) uczestniczyć w strajku, a także działalności zakłócającej normalną pracę urzędu.
3. Funkcjonariusz celny nie może być członkiem partii politycznej; z chwilą przyjęcia funkcjonariusza do służby ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej.

Art. 34.

Funkcjonariusz celny nie może:

- 1) być członkiem zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego;
- 2) być zatrudniony lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, które mogłyby wywołać podejrzenie o jego stronnictwo lub interesowność;
- 3) być członkiem zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółdzielni, z wyjątkiem rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych;
- 4) być członkiem zarządów fundacji prowadzących działalność gospodarczą;
- 5) posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 2 % akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 2 % kapitału zakładowego - w każdej z tych spółek;
- 6) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności; nie dotyczy to działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w formie i zakresie gospodarstwa rodzinnego;
- 7) sprawować funkcji w podmiotach, których działalność jest związana z obrotem towarów z zagranicą lub obrotem krajowym towarów pochodzących z zagranicy, lub świadczyć pracy na rzecz tych podmiotów albo na rzecz przedstawicielstw firm zagranicznych prowadzących działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 35.

Małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia nie mogą pełnić służby w urzędzie, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek podległości służbowej.

Art. 36.

1. Funkcjonariusz celny jest obowiązany wypełniać polecenia służbowe przełożonych.
2. Jeżeli polecenie służbowe w przekonaniu funkcjonariusza celnego jest niezgodne z prawem, godzi w interes społeczny lub zawiera znamiona pomyłki, funkcjonariusz celny powinien przedstawić swoje zastrzeżenia przełożonemu na piśmie. W razie pisemnego potwierdzenia polecenia funkcjonariusz celny powinien je wykonać, zawiadamiając jednocześnie o zastrzeżeniach kierownika urzędu, a gdy polecenie wydał kierownik urzędu - organ nadrzędny nad urzędem.
3. Funkcjonariusz celny jest obowiązany odmówić wykonania polecenia, jeśli jego wykonanie prowadziło do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia.
4. O odmowie wykonania polecenia, o którym mowa w ust. 3, funkcjonariusz celny jest obowiązany zawiadomić kierownika urzędu bądź organ nadrzędny nad urzędem, z pominięciem drogi służbowej.

Art. 37.

1. Funkcjonariusz celny może wykonywać dodatkowe zajęcia zarobkowe jedynie za zgodą kierownika urzędu. W odniesieniu do dyrektora izby celnej lub jego zastępcy zgody udziela minister właściwy do spraw finansów publicznych.
2. Funkcjonariusz celny nie może wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronnictwo lub interesowność.

Art. 38.

1. Funkcjonariusz celny podlega ocenie okresowej raz na rok, z zastrzeżeniem ust. 1a i 5. Oceny okresowej dokonuje kierownik urzędu, w którym funkcjonariusz pełni służbę.
- 1a. Ocena okresowa dyrektora izby i jego zastępców oraz naczelnika urzędu dokonywana jest nie częściej niż raz na trzy lata.
2. Oceny okresowej dyrektora izby celnej i jego zastępców dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania przy dokonywaniu ocen funkcjonariuszy celnych.
4. O treści oceny okresowej powiadamia się funkcjonariusza celnego.
5. W razie negatywnej oceny okresowej, dodatkową ocenę przeprowadza się po upływie 6 miesięcy od dnia doręczenia funkcjonariuszowi celnemu pierwszej oceny. W wypadku nieobecności funkcjonariusza celnego w służbie, bieg terminu zawiesza się na czas tej nieobecności.
6. Niezależnie od ocen okresowych dokonywanych przez kierownika urzędu, bezpośredni przełożony może wydawać opinie służbowe dotyczące przebiegu służby funkcjonariusza celnego. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.
7. W wypadku zastrzeżeń do oceny okresowej funkcjonariusz celny może, w terminie 14 dni od dnia powiadomienia, złożyć do kierownika urzędu wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy.
8. Od opinii służbowej, o której mowa w ust. 6, funkcjonariusz celny może w terminie 14 dni od dnia powiadomienia odwołać się do kierownika urzędu. W wypadku wydania opinii służbowej przez dyrektora izby celnej ust. 7 stosuje się odpowiednio.

Art. 39.

1. W uzasadnionych wypadkach funkcjonariusz celny może być z urzędu skierowany na badania lekarskie, w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności do wykonywania służby.
2. Jeżeli przemawia za tym dobro służby, funkcjonariusz może być poddany, za jego zgodą, badaniom psychofizycznym.

Art. 40.

1. Funkcjonariusz celny jest obowiązany wykonywać obowiązki służbowe w umundurowaniu. W uzasadnionych wypadkach kierownik urzędu może zwolnić funkcjonariusza celnego od wykonywania obowiązków służbowych w umundurowaniu.
2. Umundurowanie, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusz celny otrzymuje bezpłatnie.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowe zasady przydziału, okresy zużycia, wzory, kolory i normy umundurowania i oznaczeń stopni funkcjonariuszy celnych,
 - 2) szczegółowe zasady i sposób noszenia umundurowania i oznaczeń stopni,
 - 3) wysokość i warunki przyznawania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie oraz za okresowe czyszczenie munduru,
 - 4) wypadki, w jakich funkcjonariusze celni nie mają obowiązku pełnienia służby w umundurowaniu- biorąc pod uwagę ilość i rodzaje składników umundurowania oraz okres używalności tych składników.

Art. 41.

1. Funkcjonariusz celny, który został zwolniony ze służby przed upływem 3 lat od ukończenia nauki w szkole wyższej lub na kursach zawodowych, której koszty zostały poniesione przez kierownika urzędu, jest zobowiązany zwrócić kwotę stanowiącą równowartość kosztów, jakie poniósł urząd w związku z tym kształceniem.
2. Przepis ust. 1 ma zastosowanie w wypadku:
 - 1) zwolnienia ze służby funkcjonariusza celnego z przyczyn, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2-4 i 6-10;
 - 2) zwolnienia ze służby funkcjonariusza celnego z przyczyn, o których mowa w art. 26 pkt 1, 2, 8 i 9.
3. W uzasadnionych wypadkach minister właściwy do spraw finansów publicznych może zwolnić osobę zobowiązaną do zwrotu kosztów, określonych w ust. 1, z obowiązku ich zwrotu.

Rozdział 10**Uprawnienia funkcjonariuszy celnych****Art. 42.**

Funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin mogą być przyznane świadczenia socjalne, których rodzaj i zakres ustala Rada Ministrów w drodze rozporządzenia. Rada Ministrów, ustalając rodzaj i zakres tych świadczeń, uwzględni szczególne warunki pełnienia służby przez funkcjonariuszy celnych.

Art. 43.

1. Do funkcjonariusza celnego kobiety stosuje się przepisy prawa pracy dotyczące szczególnej ochrony pracy kobiet, chyba że przepisy niniejszej ustawy są dla niej korzystniejsze.
2. Art. 189¹ Kodeksu pracy stosuje się odpowiednio.

Art. 44.

1. Funkcjonariuszowi celnemu przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego na zasadach określonych w Kodeksie pracy.
2. Po 15 latach służby funkcjonariusz celny nabywa prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 1 dnia za każdy następny ukończony rok służby, jednak nie więcej niż 10 dni. Urlop jest udzielany na zasadach przewidzianych w Kodeksie pracy.

Art. 45.

1. Funkcjonariusz celny, po 5 latach służby, może otrzymać płatny urlop zdrowotny, z zachowaniem prawa do uposażenia. Urlopu zdrowotnego udziela kierownik urzędu na podstawie skierowania na leczenie uzdrowiskowe, na okres ustalony w tym skierowaniu, nieprzekraczający jednak 30 kolejnych dni w każdym roku kalendarzowym.
2. Funkcjonariuszowi celnemu kierownik urzędu może udzielić z ważnych przyczyn urlopu bezpłatnego.

Art. 46.

1. Funkcjonariuszowi celnemu, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie i doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane wyróżnienia:
 - 1) dyplom;
 - 2) nagroda pieniężna lub rzeczowa;
 - 3) awansowanie na wyższe stanowisko lub na wyższy stopień służbowy;
 - 4) przyznanie odznaki honorowej;
 - 5) przedstawienie do odznaczenia państwowego.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania wyróżnień oraz właściwość przełożonych w tych sprawach.

Art. 47. (uchylony)**Art. 48.**

Funkcjonariusze celni mogą się zrzeszać w związkach zawodowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.⁵⁾).

Rozdział 11**Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy celnych****Art. 49.**

1. Z tytułu służby funkcjonariusz celny otrzymuje uposażenie i inne świadczenia pieniężne określone w ustawie.
2. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy celnych stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.
3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 2. Rada Ministrów, określając wielokrotność kwoty bazowej, powinna kierować się szczególnymi zadaniami, jakie wykonuje Służba Celna.

**uchylenie art. 52
wchodzi w życie z dn.
1.07.2010 r. (Dz. U. z
2009 r. Nr 157, poz.
1241)**

Art. 50.

1. Uposażenie funkcjonariusza celnego składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.
2. Funkcjonariusze celni otrzymują następujące dodatki do uposażenia zasadniczego:
 - 1) dodatek za stopień służbowy;
 - 2) dodatek za wieloletnią służbę;
 - 3) dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, warunkami albo miejscem pełnienia służby.

Art. 51.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego dla poszczególnych stanowisk służbowych, wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania dodatków, o których mowa w art. 50 ust. 2 pkt 1 i 3.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 i Nr 128, poz. 1405, z 2002 r. Nr 135, poz. 1146 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr 63, poz. 590 i Nr 213, poz. 2081.

[Art. 52.

1. Środki finansowe w wysokości 20% dochodów uzyskanych przez Skarb Państwa tytułem przepadku rzeczy lub korzyści majątkowych pochodzących z ujawnionych przez funkcjonariuszy celnych oraz byłych funkcjonariuszy Inspekcji Celnej przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu oraz przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych przeznaczają się na fundusz motywacyjny na nagrody dla funkcjonariuszy, którzy przyczynili się bezpośrednio do ich ujawnienia.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze zarządzenia, zasady przyznawania i wypłacania nagród, o których mowa w ust. 1, uwzględniając relacje wysokości indywidualnej nagrody do uzyskanych dochodów, nakład pracy i okoliczności dokonania czynności przez funkcjonariusza.]

Art. 53.

1. Dodatek za wieloletnią służbę przysługuje po 5 latach służby, w wysokości wynoszącej 5 % uposażenia zasadniczego.
2. Dodatek, o którym mowa w ust. 1, wzrasta o 1 % za każdy dalszy rok służby, aż do osiągnięcia 20 % uposażenia zasadniczego.
3. Do okresów służby uprawniających do dodatku, o którym mowa w ust. 1, wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy służby lub zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.
4. Do okresów pracy, o których mowa w ust. 1 i 2, nie wlicza się okresów zatrudnienia w partii komunistycznej (Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej), jak również w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr 218, poz. 1592 i Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162).

Art. 54.

1. Funkcjonariuszom celnym przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:
 - 1) po 20 latach służby - 75 %,
 - 2) po 25 latach służby - 100 %,
 - 3) po 30 latach służby - 150 %,
 - 4) po 35 latach służby - 200 %,
 - 5) po 40 latach służby - 300 %,
 - 6) po 45 latach służby - 400 %miesięcznego uposażenia.
2. Do okresów służby uprawniających do nagrody jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy służby lub zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

3. Do okresów pracy, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się okresów zatrudnienia w partii komunistycznej (Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej), jak również w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.
4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, sposób obliczania i wypłacania nagrody jubileuszowej, w szczególności biorąc pod uwagę udokumentowanie okresów pełnienia służby lub zatrudnienia uprawniające do nagrody jubileuszowej danego stopnia.

Art. 55.

1. Funkcjonariuszowi celnemu może być przyznana nagroda roczna w wysokości nie wyższej niż wysokość jednomiesięcznego uposażenia.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania oraz przyznawania nagrody rocznej, biorąc pod uwagę okres pełnienia służby i jej przebieg w roku kalendarzowym.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może utworzyć dodatkowy fundusz nagród za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej, określając w szczególności źródło środków na ten fundusz oraz jego wysokość, a także tryb przyznawania nagród.

Art. 56.

Z tytułu podróży służbowej funkcjonariuszowi celnemu przysługują należności na zasadach określonych w przepisach w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej, wydanych na podstawie Kodeksu pracy.

Art. 57.

1. Funkcjonariuszowi celnemu, który na podstawie innych przepisów wykonuje stałe zadania służbowe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów wyżywienia i innych drobnych wydatków.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, walutę i wysokość ryczałtu, o którym mowa w ust. 1. Wysokość ryczałtu należy określić w zależności od liczby godzin wykonywania zadań przez funkcjonariusza celnego na dobę.

Art. 58.

1. Funkcjonariuszowi celnemu, zwolnionemu ze służby w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Odprawa ulega zwiększeniu o 20 % miesięcznego uposażenia za każdy dalszy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia.

2. Odprawę, o której mowa w ust. 1, oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu pracy.
3. Funkcjonariuszowi celnemu w służbie stałej, zwolnionemu ze służby w związku z likwidacją lub reorganizacją urzędu, przysługuje odprawa na zasadach i w wysokości określonych w ust. 1 i 2.

Art. 59.

1. W razie śmierci funkcjonariusza celnego, członkom rodziny uprawnionym do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje odprawa pośmiertna.
2. Odprawę pośmiertną dzieli się w częściach równych pomiędzy wszystkich uprawnionych członków rodziny.
3. Wysokość odprawy pośmiertnej ustala się według zasad określonych w art. 58.

Art. 60.

1. Funkcjonariusz celny zawieszony w pełnieniu obowiązków służbowych i zwolniony od pełnienia innych obowiązków służbowych otrzymuje od dnia zawieszenia 50 % uposażenia przysługującego w dniu zawieszenia.
2. Po zakończeniu postępowania karnego lub dyscyplinarnego, będącego przyczyną zawieszenia w czynnościach służbowych, funkcjonariusz celny otrzymuje wstrzymaną część uposażenia oraz obligatoryjne podwyżki wprowadzane w okresie zawieszenia, jeżeli nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu lub ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby lub nie zostało wydane wobec niego orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego.
3. W razie wykonywania innych obowiązków służbowych w okresie zawieszenia, funkcjonariuszowi celnemu przysługuje uposażenie nie niższe od dotychczas otrzymywanego.

Art. 61.

1. (uchylony).
2. (uchylony).
- 2a. Funkcjonariusza celnego, na jego wniosek, przywraca się do służby w wypadku umorzenia postępowania karnego z powodu niepopelnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu - jeżeli zwolnienie ze służby nastąpiło na podstawie art. 26 pkt 13.
3. (uchylony).
4. Z uposażenia funkcjonariuszy celnych mogą być dokonywane potrącenia na podstawie sądowych i administracyjnych tytułów wykonawczych oraz na podstawie przepisów szczególnych - na zasadach określonych w przepisach o egzekucji sądowej lub postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w innych przepisach szczególnych.

Rozdział 12

Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy celnych

Art. 62.

1. Funkcjonariusze celnicy ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za naruszenie obowiązków służbowych.
2. (uchylony).

Art. 63.

1. Karami dyscyplinarnymi są:
 - 1) upomnienie;
 - 2) nagana;
 - 3) nagana z ostrzeżeniem;
 - 4) przeniesienie na niższe stanowisko lub obniżenie stopnia służbowego;
 - 5) zakaz podwyższania stopnia służbowego przez 2 lata;
 - 6) zakaz zajmowania stanowisk kierowniczych przez 2 lata;
 - 7) wydalenie ze Służby Celnej.
2. Prawomocne orzeczenie kary wymienionej w ust. 1 pkt 7 powoduje zakaz przyjęcia do Służby Celnej przez okres 10 lat.

Art. 64.

1. Orzekanie kar dyscyplinarnych należy odpowiednio do naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych w odniesieniu do podległych im funkcjonariuszy celnych.
2. W stosunku do naczelnika urzędu celnego i jego zastępcy kary dyscyplinarne orzeka dyrektor izby celnej.
3. W stosunku do dyrektora izby celnej i jego zastępcy oraz funkcjonariuszy celnych pełniących służbę w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych kary dyscyplinarne orzeka ten minister lub osoba przez niego upoważniona.
4. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne dotyczy funkcjonariusza celnego pełniącego służbę w:
 - 1) urzędzie celnym - naczelnik urzędu celnego może upoważnić do orzekania kary dyscyplinarnej zastępcę naczelnika urzędu;
 - 2) izbie celnej - dyrektor izby celnej może upoważnić do orzekania kary dyscyplinarnej zastępcę dyrektora izby celnej.
5. Orzekanie kar, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 4-7, należy wyłącznie do właściwości odpowiednio naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 64a.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach minister właściwy do spraw finansów publicznych może wszcząć lub przejąć do prowadzenia postępowanie wyjaśniające lub dyscyplinarne oraz wydać orzeczenie w stosunku do funkcjonariuszy celnych pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej.

Art. 65.

Postępowanie dyscyplinarne wszczyna osoba uprawniona do orzekania kar dyscyplinarnych.

Art. 66.

Postępowanie wyjaśniające przeprowadza wyznaczony przez odpowiednio naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych rzecznik dyscyplinarny.

Art. 67.

1. Odpowiednio naczelnik urzędu celnego, dyrektor izby celnej lub minister właściwy do spraw finansów publicznych na okres 3 lat powołuje rzecznika dyscyplinarnego urzędu.
2. Rzecznik dyscyplinarny powinien być funkcjonariuszem celnym w tym urzędzie oraz mieć co najmniej pięcioletni okres nienagannej służby.
3. W razie nieobecności rzecznika dyscyplinarnego postępowanie wyjaśniające prowadzi funkcjonariusz celny, spełniający warunki określone w ust. 2, wyznaczony przez odpowiednio naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych.
4. Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie odpowiednio naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych. O wszczęciu tego postępowania rzecznik zawiadamia osobę, której ono dotyczy.
5. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscyplinarny składa wnioski do odpowiednio naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych o:
 - 1) wszczęcie postępowania dyscyplinarnego;
 - 2) umorzenie postępowania wyjaśniającego.
6. Jeżeli okoliczności naruszenia przez funkcjonariusza celnego obowiązków służbowych nie budzą wątpliwości, postępowanie dyscyplinarne może zostać wszczęte i toczyć się w trybie przyspieszonym.
7. W wypadku, o którym mowa w ust. 6, postępowanie dyscyplinarne przyspieszone wszczyna się bez przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego.

Art. 68.

1. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 6 miesięcy od dnia powzięcia przez odpowiednio naczelnika urzędu celnego, dyrektora izby celnej lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych wiadomości o naruszeniu obowiązków służbowych przez funkcjonariusza celnego ani po upływie 2 lat od popełnienia tego czynu.
- 1a. Jeżeli funkcjonariusz celny z powodu nieobecności w służbie nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, prowadzący postępowanie odbiera takie wyjaśnienia w każdym innym miejscu.
- 1b. W przypadku usprawiedliwionej chorobą nieobecności w służbie, wyjaśnienia mogą być odebrane po uprzednim zasięgnięciu opinii lekarza.
- 1c. Jeżeli nie ma możliwości odebrania wyjaśnień w trybie określonym w ust. 1a i 1b, postępowanie dyscyplinarne ulega zawieszeniu do dnia ustania przyczyn zawieszenia.
2. (uchylony).
3. Jeżeli czyn funkcjonariusza celnego zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie postępowania dyscyplinarnego następuje nie wcześniej niż przedawnienie przewidziane w Kodeksie karnym dla tego przestępstwa.

Art. 69.

Orzeczenie wydaje się po wysłuchaniu rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego oraz jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony, a także po rozpatrzeniu innych dowodów mających znaczenie w sprawie.

Art. 70.

1. *Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy spośród funkcjonariuszy celnych.*

ust. 1 niezgodny z Konstytucją - wyrok TK (Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390)

- 1a. Obwiniony ma prawo do obrony, w szczególności może wybrać obrońcę spośród funkcjonariuszy celnych lub ustanowić swoim obrońcą radcę prawnego lub adwokata. Obrońca jest uprawniony do reprezentowania obwinionego w granicach udzielonego na piśmie pełnomocnictwa.
2. W wypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o orzeczenie kary wydalenia ze służby, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, odpowiednio naczelnik urzędu celnego, dyrektor izby celnej lub minister właściwy do spraw finansów publicznych wyznacza obrońcę spośród funkcjonariuszy celnych.

Art. 71.

Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się ukaranemu w terminie 14 dni od dnia jego wydania.

Art. 72.

1. Od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego przez naczelnika urzędu celnego ukarany może odwołać się do dyrektora izby celnej w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia.
2. W wypadku wydania orzeczenia dyscyplinarnego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych lub dyrektora izby celnej, ukaranemu przysługuje, w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia, prawo do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Art. 73.

W postępowaniu odwoławczym nie można wymierzyć kary surowszej niż orzeczona w zaskarżonym orzeczeniu dyscyplinarnym.

Art. 74.

Od orzeczeń dyscyplinarnych wydanych w postępowaniu odwoławczym lub postępowaniu z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przysługuje prawo do wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 75.

Kary orzeczone w postępowaniu dyscyplinarnym wykonuje kierownik urzędu z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

Art. 76.

1. Kary dyscyplinarne, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 1-4, ulegają zatarciu po upływie 3 lat od dnia doręczenia prawomocnego orzeczenia o ukaraniu.
2. Kary dyscyplinarne, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 5 i 6, ulegają zatarciu po upływie 3 lat od wykonania tych kar.
3. Odpis orzeczenia dołączony do akt osobowych podlega zniszczeniu wraz z upływem terminu, o którym mowa w ust. 1 i 2. Na wniosek ukaranego zatarcie może nastąpić po upływie 2 lat.

Art. 77.

1. Jeżeli w okresie przed zatarciem kary dyscyplinarnej funkcjonariusz celny będzie ponownie ukarany dyscyplinarnie, termin 3 lat, o którym mowa w art. 76, liczy się od dnia doręczenia prawomocnego orzeczenia o ponownym ukaraniu.
2. W wypadku kary dyscyplinarnej określonej w art. 63 ust. 1 pkt 7 zatarcie i zniszczenie odpisu orzeczenia następuje z upływem okresu, o którym mowa w art. 63 ust. 2.

Art. 78.

Koszty biegłych powołanych przez organ prowadzący postępowanie i koszty zleconych przez niego ekspertyz ponosi urząd, w którym przeprowadzono postępowanie dyscyplinarne.

Art. 79.

W postępowaniu dyscyplinarnym w sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Art. 80.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania postępowania wyjaśniającego, dyscyplinarnego, dyscyplinarnego przyspieszonego oraz sposób wykonania kar dyscyplinarnych.

Rozdział 13**Rozpatrywanie sporów o roszczenia funkcjonariuszy celnych
ze stosunku służbowego****Art. 81.**

1. W wypadku wydania decyzji o zwolnieniu ze służby funkcjonariusza celnego, przeniesieniu albo zleceniu mu wykonywania innych obowiązków służbowych, przeniesieniu na niższe stanowisko bądź zawieszeniu w pełnieniu obowiązków służbowych, funkcjonariusz celny może, w terminie 14 dni, złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
- 1a. Złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenia sprawy, o którym mowa w ust. 1, nie wstrzymuje wykonania decyzji.
2. Do postępowania, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.
3. Od decyzji rozstrzygającej wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przysługuje prawo do wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 82.

Spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych w sprawach niewymienionych w art. 81 ust. 1 rozpatruje sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy.

Art. 83.

1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.
2. Kierownik urzędu może nie uwzględnić przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.
3. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa:
 - 1) każda czynność przed kierownikiem urzędu właściwym do rozpatrywania

roszczeń, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;

2) uznanie roszczenia.

Rozdział 14

Zmiany w przepisach obowiązujących

Rozdział 15

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 84-90. (pominięte)

Art. 91.

1. Funkcjonariusze celni zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy w administracji celnej od tego dnia wykonują zadania przewidziane dla Służby Celnej. W zakresie dotyczącym stosunku pracy stosuje się dotychczasowe warunki pracy i płacy.
2. W terminie dziewięciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy osoby, o których mowa w ust. 1, otrzymają pisemną propozycję pełnienia służby, z zastrzeżeniem ust. 5. Propozycje przedkładane są stosownie do posiadanych kwalifikacji, przebiegu i oceny dotychczasowej pracy na zasadach i warunkach ustalonych w niniejszej ustawie. Na wyższe stanowiska kierownicze przedłożenie propozycji może być poprzedzone postępowaniem konkursowym, o którym mowa w art. 17.
3. Funkcjonariusz celny w terminie miesiąca od dnia otrzymania propozycji, o której mowa w ust. 2, składa pisemne oświadczenie o przyjęciu propozycji bądź odmowie pełnienia służby.
4. W wypadku przyjęcia propozycji pełnienia służby osobom, o których mowa w ust. 1, akt mianowania zostanie wręczony niezwłocznie, nie później niż w ciągu 30 dni od przyjęcia propozycji.
5. Nie otrzyma propozycji pełnienia służby osoba, która nie spełnia warunków określonych w art. 2.
6. Z osobami, o których mowa w ust. 5, w terminie, o którym mowa w ust. 2, mogą być rozwiązane stosunki pracy:
 - 1) z pracownikami zatrudnionymi na podstawie mianowania - z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia;
 - 2) z pracownikami zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę - z zachowaniem odpowiedniego okresu wypowiedzenia określonego w Kodeksie pracy.
7. W wypadku wypowiedzenia stosunku pracy w trybie, o którym mowa w ust. 6:

**w ust. 7 w art. 91:
ustawa o
szczególnych zasa-
dach rozwiązywania
z pracownikami
stosunków pracy z
przyczyn dotyczą-
cych zakładu pracy
oraz o zm. niektórych
ustaw - uchylona**

- 1) pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę przysługuje odprawa pieniężna przewidziana w art. 8 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19, Nr 10, poz. 59 i Nr 51, poz. 298, z 1991 r. Nr 83, poz. 372, Nr 106, poz. 457 i Nr 113, poz. 491, z 1992 r. Nr 21, poz. 84, z 1994 r. Nr 1, poz. 1 oraz z 1996 r. Nr 24, poz. 110);
 - 2) pracownikom zatrudnionym na podstawie mianowania przysługuje świadczenie pieniężne przewidziane w art. 13¹ ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych.
8. Jeżeli odmowa przyjęcia proponowanych warunków pełnienia służby spowodowana jest zmianą stanowiska na niższe lub przeniesieniem do innej miejscowości, osobie odmawiającej przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego dotychczasowego wynagrodzenia, a stosunek pracy zostaje rozwiązany z upływem 14 dni od daty złożenia oświadczenia. Rozwiązanie stosunku pracy w tym trybie powoduje dla pracownika skutki, jakie przepisy prawa pracy wiążą z rozwiązaniem stosunku pracy przez pracodawcę za wypowiedzeniem.
9. W razie odmowy przyjęcia proponowanych warunków służby z innych przyczyn niż określone w ust. 8, stosunek pracy wygasa z upływem trzech miesięcy od złożenia oświadczenia. Ustanie stosunku pracy w tym trybie powoduje dla pracownika skutki, jakie przepisy prawa pracy wiążą z rozwiązaniem stosunku pracy przez pracodawcę za wypowiedzeniem.

Art. 92.

W wypadku przyjęcia propozycji pełnienia służby na stanowisku funkcjonariusza celnego, dotychczasowy stosunek pracy przekształca się w stosunek służby z dniem mianowania.

Art. 93.

1. Osoby, o których mowa w art. 91 ust. 2 i 5, mogą wystąpić do Prezesa Głównego Urzędu Cei z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w wypadku gdy nie odpowiadają im przedłożone propozycje pełnienia służby lub w wypadku nieotrzymania propozycji.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien być złożony w terminie 7 dni od dnia otrzymania propozycji pełnienia służby lub od dnia doręczenia wypowiedzenia.
3. Prezes Głównego Urzędu Cei powoła komisję opiniodawczą do spraw wniosków, o których mowa w ust. 1, w skład której będą wchodzić funkcjonariusze celni mający co najmniej 5-letni staż pracy w organach celnych i przedstawiciele związków zawodowych. W skład komisji wchodzi w równej liczbie przedstawiciele Prezesa Głównego Urzędu Cei i związków zawodowych.
4. Prezes Głównego Urzędu Cei wydaje rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku, o którym mowa w ust. 1, po zasięgnięciu opinii komisji, o której mowa w ust. 3, w terminie 14 dni od dnia otrzymania opinii komisji.
5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, liczbę członków oraz tryb pracy komisji, o której mowa w ust. 3,

uwzględniając w szczególności możliwość tworzenia zespołów opiniodawczych spośród członków komisji, terminy wydawania opinii oraz uprawnienia do ich podpisywania.

6. Członkowie komisji, o której mowa w ust. 3, wykonują swoje zadania w ramach pełnienia obowiązków służbowych.
7. Bieg terminów, o których mowa w art. 91 ust. 3 i 6, ulega zawieszeniu od momentu złożenia wniosku przez osobę, o której mowa w ust. 1, do czasu podjęcia przez Prezesa Głównego Urzędu Cei rozstrzygnięcia, o którym mowa w ust. 4.

Art. 94.

1. W wypadku gdy przepisy prawa uzależniają stopień lub stanowisko służbowe, a także prawo do świadczenia lub jego wymiar od okresu pełnienia służby, pracownicy, którzy stali się funkcjonariuszami celnymi, zachowują ciągłość służby, z zaliczeniem dotychczasowego okresu pracy.
2. Dotychczasowe okresy zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy.
3. Uprawnienia przewidziane niniejszą ustawą funkcjonariusze celni nabywają z chwilą mianowania na stanowisko funkcjonariusza celnego w Służbie Celnej.

Art. 95.

Osobie, o której mowa w art. 91 ust. 1, przysługuje w sprawie przedłożonej propozycji pełnienia służby lub w wypadku nieotrzymania takiej propozycji środek odwoławczy do sądu pracy po wyczerpaniu trybu postępowania, o którym mowa w art. 91 i 93.

Art. 96.

Postępowania dyscyplinarne, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy, toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 97.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 44 ust. 2 i art. 49 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2000 r.